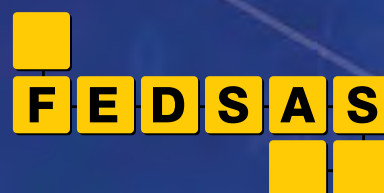
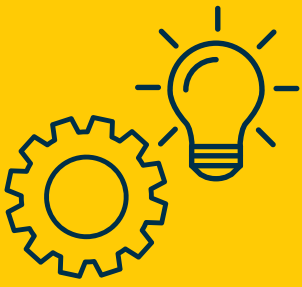

Geïntegreerde jaarverslag 2024

Die Federasie van Beheerliggame van Suid-Afrikaanse Skole

INLEIDING EN OORSIG	2
FEDSAS se benadering tot verslagdoening	2
Termyn gedek in hierdie verslag	2
Sleutelkonsepte, afkortings en verklarende terme	2
Teikengehoor	3
Kontakbesonderhede en terugvoering	3
VOORWOORD: NASIONALE VOORSITTER	4
VERSLAG VAN DIE UITVOERENDE HOOF	6
WAARDETOEVOEGING	10
Wie is FEDSAS?	10
Kernwaardes	10
FEDSAS se beginsels	11
FEDSAS se doelstellings	11
Nasionale voetspoor	13
Beheerstrukture	14
Nasionale Raad	16
Komitees	16
WESENLIKE ASPEKTE	17
FEDSAS SE KOMPETERENDE LANDSKAP	19
Fokusarea: Opleiding en steun	19
Fokusarea: Bewusmaking	23
Fokusarea: Navorsing	25
Fokusarea: Groei ledetal	26
Fokusarea: Fondswerwing, verhoudingsbestuur en spreekbuis vir beheerliggame	27
Fokusarea: Goeie korporatiewe bestuur	30
FINANSIËLE STATE	31

INLEIDING EN OORSIG

FEDSAS se benadering tot verslagdoening

FEDSAS aanvaar die King IV™-verslag oor Beheer vir Suid-Afrika, 2016, as die brondokument oor dít waaruit goeie beheer bestaan.

Hierdie geïntegreerde jaarverslag gee terugvoering oor, en bied 'n vooruitskouing van, die organisasie se verbintenis tot goeie beheer en hoe dit grondslag vind in sy aktiwiteite. Die doel van die verslag is om aan alle belanghebbendes, intern en ekstern, 'n oorsig en insig te bied oor die nie-finansiële en finansiële stand van sake in terme van FEDSAS se strategiese doelwitte. Sodoende word belanghebbendes in staat gestel om die organisasie se prestasie en volhoubaarheid te evalueer. FEDSAS wil met hierdie verslag aan belanghebbendes wys hoe die organisasie waarde toevoeg tot die Suid-Afrikaanse samelewing, en veral die onderwyssektor.

Termyn gedek in hierdie verslag

Hierdie geïntegreerde jaarverslag bied 'n oorsig oor FEDSAS se werksaamhede vir 2024, asook die finansiële jaar 2024.

Sleutelterme, afkortings en verklarende terme

- **Wesenlike aspekte:** Alle aangeleenthede, aspekte en aktiwiteite relevant tot die organisasie se waardetoevoeging. In terme van die riglyne van die Internasionale Raad vir Geïntegreerde Verslagdoening is 'n organisasie se impak op verskeie kapitale wesenlik of relevant slegs indien dit 'n beduidende invloed het op die beskikbaarheid, gehalte en bekostigbaarheid van kapitale waarop die organisasie steun, indien dit interne en eksterne belanghebbendes se persepsies van die organisasie op so 'n wyse beïnvloed dat dit besigheidsgevolge het of indien dit ander strategiese waarde inhou. Die organisasie se impak kan positief, negatief of neutraal wees.
- **FEDSAS:** Die Federasie van Beheerliggame van Suid-Afrikaanse Skole

- **Organisasie sonder winsbejag:** 'n Organisasie wat nie 'n winsoogmerk najaag nie, wat insluit 'n organisasie wat opgerig is as 'n maatskappy ingevolge die Maatskappywet 71 van 2008 ('n maatskappy sonder winsbejag), 'n statutêre liggaam, trust of vrywillige vereniging, ongeag of dit ingevolge die Wet op Organisasies sonder Winsbejag 71 van 1997 as 'n organisasie sonder winsbejag of ingevolge die Wet op Inkomstebelasting 58 van 1962 as 'n openbareweldaad-organisasie tot stand gebring is
- **Skolewet:** Die Suid-Afrikaanse Skolewet 84 van 1996
- **Wet op Nasionale Onderwysbeleid:** Die Wet op die Nasionale Onderwysbeleid 27 van 1996
- **Wet op Indiensneming van Opvoeders:** Die Wet op die Indiensneming van Opvoeders 76 van 1998
- **Wysigingswet op Basiese Onderwyswette:** Die Wysigingswet op Basiese Onderwyswette 32 van 2024

Teikengehoor

Die inligting in hierdie verslag is gemik op die behoeftes van huidige en toekomstige belanghebbendes en beleggers met langtermyn-belang by die organisasie.

Kontakbesonderhede en terugvoering

Terugvoering oor die inhoud en struktuur van hierdie verslag sal FEDSAS in staat stel om sy verslagdoeningspraktyke voortdurend te verbeter.

Nasionale kantoor: 051-522 6903

E-pos: info@fedsas.org.za

Webwerf: www.fedsas.org.za

VOORWOORD: NASIONALE VOORSITTER

Die wêreld van 2024 was woelig, omgekrap, anders. Dit is asof onsigbare kragte oor jare opgebou het om alles op een slag die lug in te blaas: oorloë, 'n nuwe wêreldorde, kunsmatige intelligensie, 'n regering van nasionale eenheid, 'n onderwysminister uit die opposisie, BELA in die wetboek. 'n Stortvloed van probleme vir sommige; 'n boerpot van geleenthede vir FEDSAS.

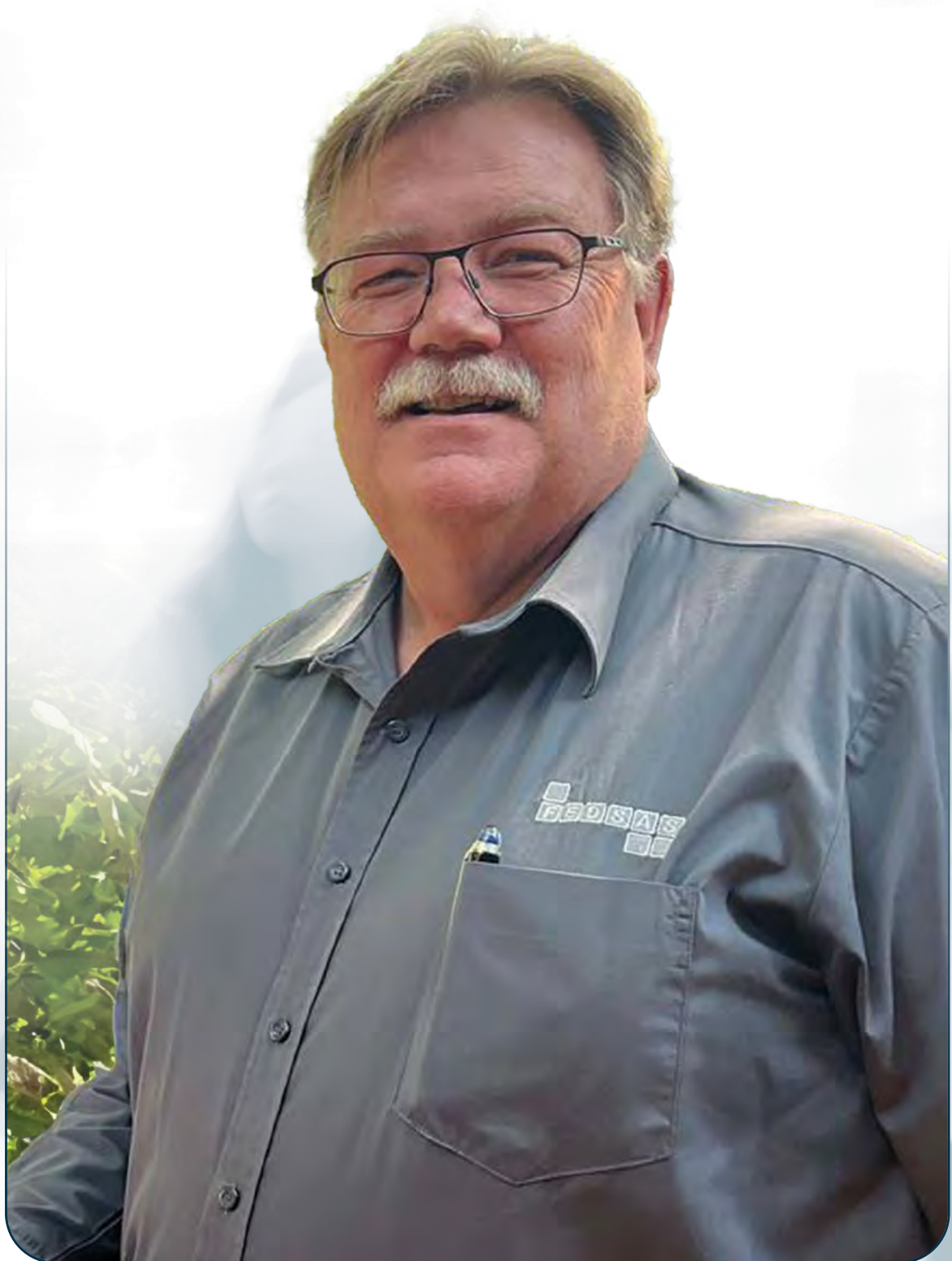
Verandering pas FEDSAS soos 'n handskoen. Vir 'n organisasie net 'n raps ouer as ons demokrasie was aanpasbaarheid van die begin af noodsaaklik. Ná meer as drie dekades is dit 'n gewoonte. Die getalle in hierdie verslag is verbysterend. Meer as 4500 opleidingssessies, vergaderings, skoolbesoeke en ander kontakgeleenthede met belanghebbendes. Amper 60 000 deelnemers. Meer as 440 dokumente, regsmenings, beleidstukke, briewe, mediaverklarings, nuusbriewe en artikels. Byna 200 000 kilometer op die pad. Die organisasie se hoë profiel in die onderwyssektor is duidelik uit die betrokkenheid van FEDSAS-personeel by verskeie organisasies, besluitnemingsliggame en inisiatiewe. Ook internasionaal geniet FEDSAS erkenning.

Meer indrukwekkend as die getalle is egter die waarde wat FEDSAS vir sy lede en die onderwyssektor skep. Van verteenwoordiging en inspraak op die hoogste vlak tot daardie ekstra myl vir 'n skool wat reeds elke sent 'n paar keer moet omdraai. By FEDSAS werk mense met mense. Dit gaan nie net oor die skep van geleenthede vir die organisasie nie, maar ook vir ander. Die span se ruimhartige bereidwilligheid om inligting en kundigheid te deel, om te wil help, is 'n baie skaars eienskap.

Ek wil ook my dank uitspreek teenoor elke lid van die Nasionale Raad vir hul onbaatsugtige diens die afgelope drie jaar. Baie geluk en sterkte aan die lede wat tydens ons Algemene Jaarvergadering vir die nuwe termyn van drie jaar verkies is. Wat 'n voorreg om deel te wees van 'n span met so 'n unieke vermenging van passie en visie!

Ek bied hierdie geïntegreerde jaarverslag met trots aan. Dit bied 'n oorsig van hoe FEDSAS gedurende 2024 geleenthede geskep het om waarde toe te voeg in ses kapitale, naamlik finansiële kapitaal, vervaardigde kapitaal, mensekapitaal, sosiale en verhoudingskapitaal, intellektuele kapitaal en natuurlike kapitaal.

Dr. Shaun Mellors
Nasionale voorsitter

VERSLAG VAN DIE UITVOERENDE HOOF

Ons tema vir 2024, “Skep geleenthede”, het waarlik vanjaar ons reis gekenmerk. Die jaar was propvol geleenthede, veral die opwinding en energie rondom die driejaarlikse skoolbeheerliggaamverkiezing. Die proses by FEDSAS-lidskole het glad verloop, met ’n veel groter deelname as voorheen. Die fokus van die daaropvolgende maande was op omvattende opleiding. Die omvang hiervan is merkwaardig en ek is geweldig trots op die hele FEDSAS-span vir hul uitmuntende bydraes.

Met die groot fokus op Suid-Afrika se sewende algemene verkiesing, het die SBL-verkiesing heelwat minder blootstelling en befondsing ontvang. Politieke analiste het voorspel dat die algemene verkiesing ’n waterskeidingsoomblik soortgelyk aan die eerste demokratiese verkiesing in 1994 sou wees. FEDSAS het as waarnemer-organisasie geregistreer en aktief deelgeneem aan die beskerming van die demokratiese proses. Ons deelname het heelwat erkenning gekry en ons gaan voort om ’n betekenisvolle rol in hierdie ruimte te speel. Die verkiesingsuitslae het die politieke landskap heeltemal verander met die vorming van ’n regering van nasionale eenheid en ’n onderwysminister van ’n opposisieparty – ’n beduidende skuif in die onderwys- en politieke omgewing.

Die prosesse rondom die Wysigingswet op Basiese Onderwyswette (die Bela-wet of BELA) het ons besig gehou. Die president se ondertekening van BELA op 13 September 2024 en die promulgering daarvan op 22 Desember 2024 was bepalende oomblikke. BELA het voor en ná ondertekening geweldig reaksie ontlok en ons bestee steeds baie tyd daaraan om seker te maak dat ons lede ingelig is oor en voorbereid is op die implikasies. Dwarsdeur die proses het ons interne regspan nou saamgewerk met ons senior en ervare regspan om binne die politieke realiteite in die beste belang van ons lede op te tree. Ons is ook dankbaar vir die noue samewerking met die Suid-Afrikaanse Onderwysersunie (SAOU) in hierdie verband.

Vanjaar het die onderwyssektor ongekennde media-aandag geniet. Onderwerpe het gewissel van breë sistemiese aangeleenthede soos BELA, posvoorsienings, befondsing en LGBTQIA+-aangeleenthede tot skool-spesifieke kwessies soos rassisme, omstredenheid in skolesport, die “opveil van slawe”, seks- en finansiële skandale sowel as godsdienspraktyke. FEDSAS is dikwels genader vir kommentaar, wat ons rol as gesaghebbende stem in die sektor beklemtoon. Ons invloed en sigbaarheid in die media neem steeds toe met talle FEDSAS-personeellede wat gereeld bydraes lewer.

Vir my was die ongelooflike spanwerk binne FEDSAS 'n persoonlike hoogtepunt. Ek is trots op die toewyding en vermoë van ons provinsiale bestuurders en spanne om verhoudings met skole en die nasionale departement te bou en opleiding te verskaf. Met die bystand van ons regspan het ons verskeie uitdagende kwessies aangespreek en suksesvol opgelos. Die kreatiwiteit en toewyding tot ander is 'n ware inspirasie. Ons steundienspersoneel vorm nou 'n gedugte span wat veel meer as administrasie behartig. Hulle neem eienaarskap van die organisasie, stel nuwe idees voor en neem aktief deel aan alle aktiwiteite. Ons uitvoerende komitee het die afgelope drie jaar in 'n formidabele span ontwikkel wat nie net operasioneel nie maar ook strategies funksioneer om seker te maak ons fokus op die groter prentjie. In die gees van ubuntu kan ek waarlik sê "ek is omdat ons is". Dankie aan die hele span vir 'n uitsonderlike jaar.

Ek wil ook my waardering uitspreek teenoor elke lid van die Nasionale Raad vir hulle onwrikbare toewyding en leierskap die afgelope drie jaar. Hierdie vrywilligers gee mildelik van hul tyd en kundigheid om seker te maak FEDSAS gaan van krag tot krag in sy missie om skole landwyd te ondersteun en toe te rus. Deur hul bydraes op verskeie komitees en in FEDSAS-strukture het hulle ons effektiwiteit verhoog, ons korporatiewe bestuur versterk en bygedra tot die verbetering van onderwys vir ons kinders en ons land. Baie geluk en ook alles van die beste vir die nuutverkose lede van die Nasionale Raad.

Ons kan nie FEDSAS wees of die werk van FEDSAS doen sonder ons lede nie. Dankie vir julle ondersteuning en dankie dat julle die ware kampioene van goeie skoolbeheer en -bestuur is. Julle skep die omgewing waar ons skoolleiers hul werk professioneel kan doen om die potensiaal van ons leerders te ontsluit.

Getrou aan FEDSAS se verbintenis tot deursigtigheid en goeie korporatiewe bestuur publiseer ons die volledige stel geouditeerde finansiële state in hierdie geïntegreerde jaarverslag. Ons is opreg dankbaar teenoor al ons lede en donateurs wie se ondersteuning ons aktiwiteite moontlik maak. Die fokus op beheerliggaamopleiding en vergaderings met onderwysdepartemente word weerspieël in die uitgawes vir reis, verblyf en etes. FEDSAS het ook strukturele aanpassings aan ons salarisstruktuur geïmplementeer na afloop van 'n omvattende poste-evalueringsproses. 'n Driejaar-infaseringsperiode is daarvoor ingestel.

FEDSAS se planne vir 2025 behels onder meer 'n propvol opleiding- en ontwikkelingsprogram vir beheerliggaamlede, die induksie van FEDSAS se nuwe raadslede, adviesrade vir onafhanklike skole en skole in kwintiele 1-3 asook deelname aan internasionale geleenthede.

Elke nuwe jaar bring nuwe uitdagings en geleenthede, maar saam is ons sterker en ons stemme harder.

Dr. Jaco Deacon
Uitvoerende hoof

WAARDE-TOEVOEGING

Wie is FEDSAS?

FEDSAS is die leier in skoolbeheer- en bestuur. Die organisasie fokus op die ontwikkeling van bekwame skoolbeheerliggame van skole. FEDSAS verskaf inligting, organiseer, mobiliseer en rus ons lede toe om die hoogste onderwysstandaarde in skole te handhaaf en uit te bou. Die organisasie is in 1993 gestig en het oor die afgelope meer as drie dekades gegroei tot een van die mees gerekende rolspelers in Suid-Afrikaanse onderwys.

Die visie van FEDSAS is die behoud en bevordering van onderwys van gehalte in alle skole in die Republiek van Suid-Afrika.

Die missie van FEDSAS is om alles in sy vermoë te doen om sy lede en belangegroepe, naamlik die ouers, leerders en personeel, te verteenwoordig in die vestiging en bevordering van die hoogste moontlike standaard van opvoeding vir AL die kinders van ons land en ook om doeltreffende leierskap in en van skoolbeheer en -bestuur te bevorder.

Kernwaardes

Uitmuntendheid

Om kompromisloos gehalte-diens te lewer en om altyd te soek na beter maniere om dinge te doen deur ons verbintenis aan voortdurende verbetering in ons persoonlike en professionele lewe.

Integriteit

Om eerlik, deursigtig, oop, geloofwaardig en respekvol op al ons verskille in ons interne en eksterne interaksies te bou.

Passie

Om 'n positiewe verskil te maak deur geesdrif, toewyding, sterkte, intensiteit en om algehele oorgawe na te streef in alles wat ons doen.

Rentmeesterskap

Om verantwoordelikheid te aanvaar en verantwoordbaar te wees.

Verhoudinge

Om inslag te gee aan die deugsame sirkel van respek, vertroue en openheid in al ons verhoudinge en daardeur 'n impak te maak en invloed uit te oefen.

FEDSAS se beginsels

- FEDSAS onderskryf die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika.
- FEDSAS ondersteun die beginsel van maksimum afwenteling van skoolbeheer en -bestuur na beheerliggame van openbare skole, en beywer hom vir die bevordering en uitbouing van die magte en bevoegdhede van beheerliggame deur die opbou van die vermoëns van beheerliggame.
- FEDSAS ondersteun en bevorder die beginsel van die vryheid van beheerliggame en skoolgemeenskappe om die vlak waarop onderwys deur die Staat voorsien word, aan te vul.
- FEDSAS onderskryf die beginsel van keuring en erkenning op grond van meriete en uitnemendheid.
- FEDSAS ondersteun die beginsel dat skoolbeheerliggame vir elke leerder geleentheid behoort te skep om hul volle potensiaal te verwesenlik.
- FEDSAS onderskryf die beginsel van behoud en bevordering van 'n kultuur van leer en onderrig in alle skole sowel as die beginsel van uitnemendheid in onderrig.
- FEDSAS ondersteun die beginsel van vestiging en behoud van gesonde verhoudinge met alle belangegroepe in die onderwys.
- FEDSAS ondersteun en omhels die beginsel van verdraagsaamheid. Ons respekteer, erken, huldig en vier die verskillende kulture, gelowe en tale van die mense van die Republiek van Suid Afrika, verenig in ons diversiteit.

FEDSAS se doelstellings

- Om as verteenwoordigende liggaam en spreekbuis te dien vir die bevordering van die gemeenskaplike belange en ideale van sy lede sonder om in hul huishoudelike sake in te meng
- Om amptelike erkenning van alle toepaslike liggame, instellings en owerhede te verkry
- Om namens sy lede samesprekings te voer en te onderhandel met, en voorleggings te maak aan gesagsliggame en ander instellings op alle vlakke
- Om geld in te samel ter verwesenliking van die doelstellings van FEDSAS
- Om alle stappe te doen wat nodig kan wees om die missie of doelstellings van FEDSAS te bevorder
- Om opleiding, toerusting en bystand aan sy lede te voorsien in die uitoefening van hul regte, die uitvoering van hul pligte, en die nakoming van hul verantwoordelikhede
- Om gesonde kommunikasie met alle belangegroepe in die onderwys te vestig en te bevorder

Om die vernaamste innoveerder te wees om maksimum waarde uit die beskikbare tegnologie te ontgin ter wille van ons interne behoeftes, operasionele behoeftes, om ons lede van diens te wees en te begelei t.o.v. die impak van tegnologie op onderwys

Die FEDSAS-bloudruk vir suksesvolle onderwys

Die bloudruk spits ál FEDSAS se aksies op die organisasie se visie toe: Die behoud en bevordering van onderwys van gehalte in alle skole in die Republiek van Suid-Afrika. Dit skenk aandag aan sistemiese aangeleenthede en verandering om 'n blywende invloed en uitwerking op die onderwysstelsel te hê. Dit bied 'n meetinstrument vir die regering se vordering, verantwoordelikheid en verantwoordbaarheid, en voorsien data sodat ons as fluitjieblaser en wag hond kan optree. Dit dien as 'n kapstok vir ons aksies, planne en projekte om gekoördineerd, stelselmatig en konsekwent na ons visie te kan streef. Baie van die onderwysboustene val buite FEDSAS se direkte beheer en FEDSAS fokus hier dus op die bou van goeie verhoudinge, die uitoefen van invloed en druk en openbare meningsvorming om verandering te weeg te bring. Die bloudruk bestaan uit agt pilare wat elkeen vyf boustene het. Besoek www.fedsas.org.za vir meer inligting.

Pilaar 1: Leierskap, beheer en bestuur: 1) goed opgeleide beheerliggame, 2) goed opgeleide skoolhoofde en bestuurspanne, 3) betrokke leerder-leiers, 4) kundige amptenare (kring, distrik en provinsie), 5) ontwikkeling van aspirant-skoolhoofde

Pilaar 2: Personeel: 1) voldoende poste vir elke skool, en 'n opvoeder in elke klaskamer, elke dag, 2) die beste skoolhoofde, vinniger aangestel, 3) opvoeders in die klaskamer, besig met onderrig, 4) genoeg personeel vir gespesialiseerde vakke/skole (LSOB ingesluit), 5) doeltreffende vul van vakatures

Pilaar 3: Kommunikasie: 1) duidelike, gereelde, tydige en direkte kommunikasie tussen rolspelers, 2) kwartaallikse vergaderings tussen Departement en beheerliggaam-organisasies, 3) provinsiale departemente voldoen aan statutêre oorlegpleging oor postevoorsiening en finansiering, 4) toegang tot inligting, 5) ontvangserkenning van, en reaksie op, skrywes

Pilaar 4: Finansiering: 1) voldoende finansiering vir alle skole, 2) tydige NNSSF-betalings aan skole, 3) openbaarmaking van begrotings en besteding, 4) eenvormige riglyne/regulasies vir finansies, 5) bevoegde personeel in finansiesafdeling van skole

Pilaar 5: Infrastruktuur: 1) minimum infrastruktuur-standaarde vir elke skool, 2) ontwikkeling- en instandhoudingsplan in elke provinsie, 3) ontwikkeling van volhoubare water- en elektrisiteitsplan vir skole, 4) nood- en veiligheidsplanne in skole, 5) minimum standaarde vir skooltegnologie

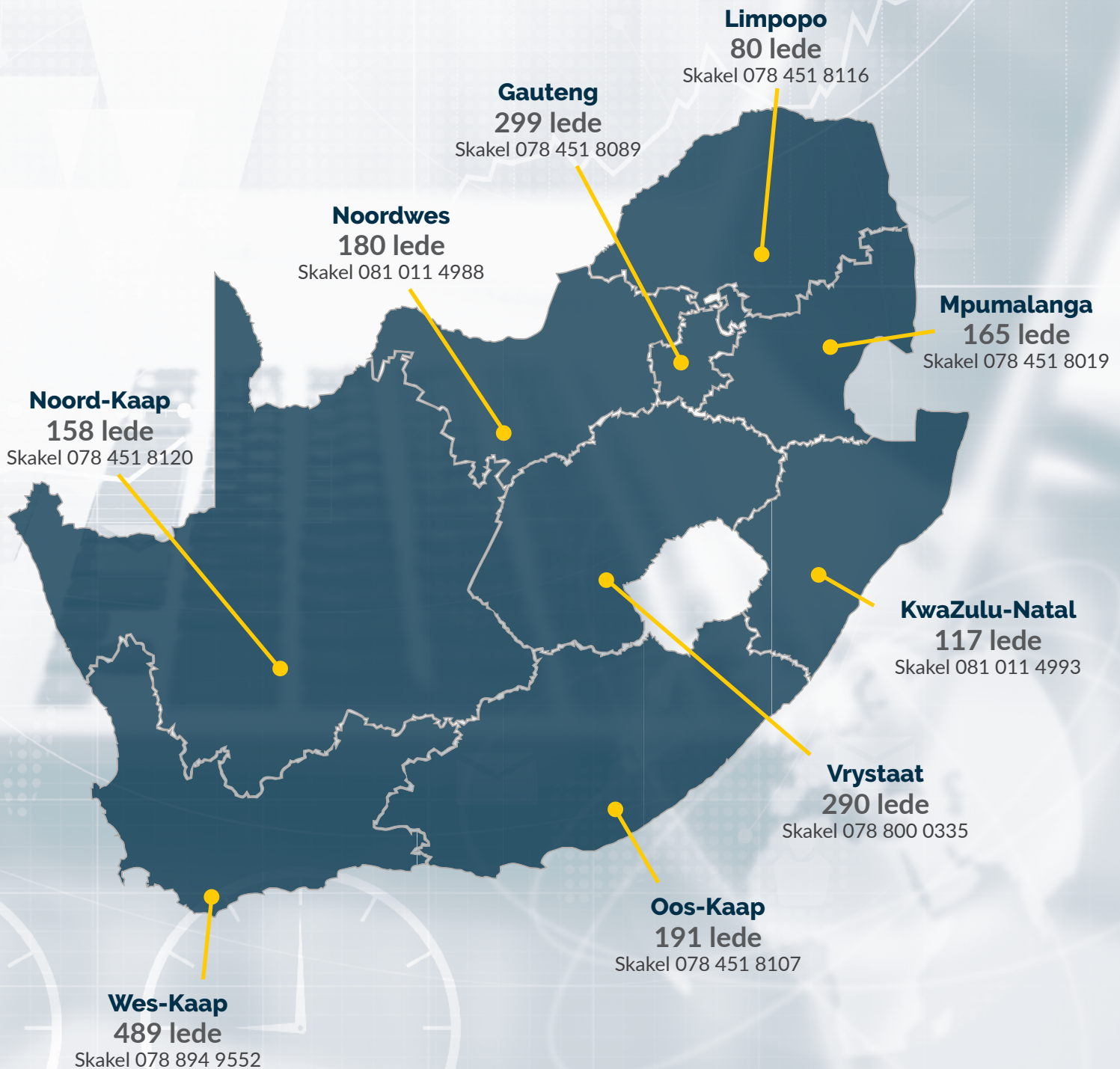
Pilaar 6: Vennote en verhoudings: 1) positiewe verhoudings tussen drie onderwysvennote (staat, skool en ouers), 2) positiewe verhoudings met gemeenskappe/ gemeenskapsorganisasies, 3) betrek gemeenskappe – openbare skole, 4) positiewe verhouding met vakbonde en ander beheerliggaamorganisasies, 5) waardegedrewe skole

Pilaar 7: Kurrikulumuitkomst: 1) integriteit van die stelsel en assessering, 2) suksesvolle driestroommodel, 3) e-leer- en vervlegde-leer-modelle, 4) ontwikkeling van vaardighede wat toegang bied tot werk, 5) akademiese vryheid

Pilaar 8: Sosio-ekonomiese programme: 1) veiligheid van leerders en personeel, 2) maatskaplike werkers in skole, 3) minimum hulpbronnepakket vir skole/hulp aan gesinne, 4) projekte vir voldoende en voedsame voeding, 5) toegang tot hulpbronne soos data en datapunte

FEDSAS se nasionale voetspoor:

Verspreiding van lede / kontakbesonderhede

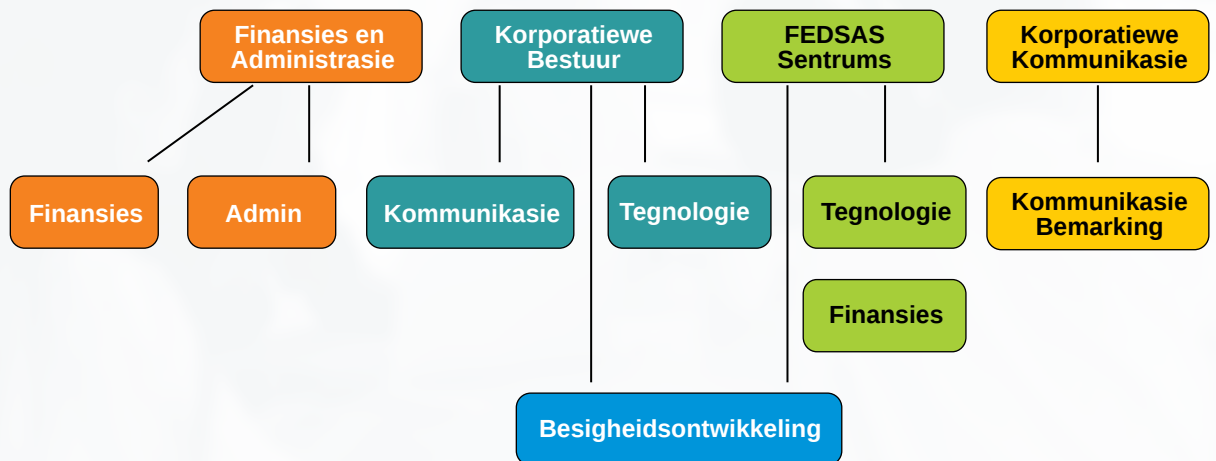

Beheerstrukture

FEDSAS Nasionale

Uitvoerende Hoof

Adjunk-uitvoerende hoof

Adjunk-uitvoerende hoof

Operasionele Bestuur

Regsdienste

Limpopo

Mpumalanga

Noord-Wes

Gauteng

Noord-Kaap

Vrystaat

KZN

Oos-Kaap

Wes-Kaap

Onafhanklike skole

Nasionale Raad

'n Nasionale Raad is verantwoordelik vir die beheer van FEDSAS. Hierdie beginsel beteken dat die Nasionale Raad uiteindelik vir die organisasie en sy werksaamhede verantwoordelik is. Die Nasionale Raad is die struktuur wat oor FEDSAS se welstand verantwoording sal moet doen. Lede van die Nasionale Raad word elke drie jaar tydens die Algemene Jaarvergadering van FEDSAS verkies. Die Nasionale Raad is verantwoordelik vir die beheer van FEDSAS, wat die beheer van die geld en ander bates van die organisasie insluit. Aangesien die Nasionale Raad ander se bates beheer, staan die organisasie sowel as alle individuele lede van die Nasionale Raad in 'n vertrouensverhouding ('n fidusiêre verhouding) teenoor FEDSAS. Ooreenkomstig sy fidusiêre pligte, moet die Nasionale Raad in belang van die organisasie handel. Benewens fidusiêre pligte, is lede van die Nasionale Raad ook verplig om behoorlike sorg, vaardigheid en toewyding aan die dag te lê. Hulle het ook statutêre pligte wat deur verskillende wette (insluitend die gemenereg), die oprigtingsdokumente van die organisasie (die grondwet van FEDSAS) en enige ooreenkomste wat die organisasie kan aangaan (soos die aanstellingsbriewe of dienskontrakte) aan hul opgelê word. Lede van die Nasionale Raad behoort hul pligte te verstaan om moontlike persoonlike aanspreeklikheid weens pligsversuim te voorkom. Lede van die Nasionale Raad ontvang geen vergoeding in ruil vir hul diens nie. Tog kan pligsversuim steeds tot verantwoordbaarheid en persoonlike aanspreeklikheid lei.

Komitees

Uitvoerende komitee	Die uitvoerende komitee is verantwoordelik vir die uitvoering van FEDSAS se strategie en sakeplanne. Dit funksioneer onder voorsitterskap van die uitvoerende hoof en bestaan uit senior personeel van die organisasie.
Menslikehulpbronne-komitee	Die menslikehulpbronnekomitee vorm deel van die beheerstrukture van die nasionale raad van FEDSAS en adviseer die nasionale raad oor alle aangeleenthede rakende menslike hulpbronne en vergoeding van personeel. Die voorsitter en lede van die komitee word deur die nasionale raad aangestel.
Oudit- en Risikokomitee	Die audit- en risikokomitee is verantwoordelik vir die toesig oor FEDSAS se finansies, risiko en voldoeningsvereistes. Dit is deel van die beheerstrukture van die nasionale raad en die voorsitter en lede word deur die nasionale raad aangestel.
Strategiekomitee	Die strategiekomitee is 'n staande komitee van die nasionale raad bestaande uit die voorsitter, ondervoorsitter, uitvoerende hoof en komitee voorsitters. Die komitee adviseer die nasionale raad oor strategiese kwessies.
IKT-komitee	Die IKT-komitee vorm deel van die beheerstrukture van die nasionale raad van FEDSAS en adviseer die nasionale raad oor alle aangeleenthede rakende inligting, kommunikasie en tegnologie. Die voorsitter en lede van die komitee word deur die nasionale raad aangestel.

Besoek die FEDSAS-webtuiste by www.fedsas.org.za vir inligting oor provinsiale rade en FEDSAS se personeel in elke provinsie.

WESENLIKE ASPEKTE

Wesenlike aspekte is aangeleenthede en gebeure wat 'n wesenlike effek kan hê op FEDSAS se vermoë om waarde tot die skoolonderwyslandskap toe te voeg. Hoewel hierdie geïntegreerde jaarverslag in geheel verteenwoordigend is van die wesenlike aspekte, met ander woorde daardie aspekte wat as aanduidend beskou word van FEDSAS se impak op die ses kapitale, bied hierdie afdeling 'n oorsig van enkele aangeleenthede van belang vir 2025.

Wetgewing: Die Wysigingswet op Basiese Onderwyswette (BELA) sluit omvattende en ingrypende wysigings aan die land se onderwyswette in. Dit het 'n wesenlike impak op feitlik alle aspekte van skoolonderrig, asook die funksionering van beheerliggame. Van die bepalings sal 'n direkte impak hê op twee van die beginsels waarop FEDSAS se bedrywighede rus, naamlik die ondersteuning van die beginsel van maksimum afwenteling van skoolbeheer en -bestuur na beheerliggame van openbare skole, asook die beginsel van die vryheid van beheerliggame en skoolgemeenskappe om die vlak waarop onderwys deur die Staat voorsien word, aan te vul. Die toepassing van BELA verg 'n hersiening van bestaande nasionale regulasies en beleid en FEDSAS sal in 2025 steeds deel vorm van hierdie proses. Een van die belangrikste nuwe regulasies behels die bepaling van 'n skool se kapasiteit.

Befondsing van openbare skole: Talle provinsiale onderwysdepartemente versuim jaar ná jaar om oorbetalings aan skole te maak ingevolge die Nasionale Norme en Standaarde van Skoolbefondsing. Dit hou 'n wesenlike bedreiging vir toegang tot onderwys in aangesien die meeste openbare skole nie hul verpligtinge sonder hierdie oorbetalings kan nakom nie. Beheerliggame van openbare skole verteenwoordig die grootste gedeelte van FEDSAS se ledetal en uitdagings met befondsing het uiteindelik ook 'n impak op FEDSAS se werksaamhede. FEDSAS het 'n versoek gerig vir die hersiening van die hele befondingsmodel vir openbare skole, wat die norme en standaarde vir befondsing, vrystellings van die betaling van skoolgeld, die kwintiel-stelsel sowel as die posvoorsieningstelsel insluit.

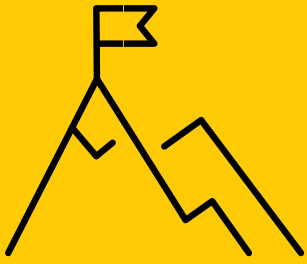
Skool-infrastruktuur: In die meeste provinsies is daar nie genoeg skole op die regte plekke nie. (Elders in hierdie geïntegreerde jaarverslag word berig oor FEDSAS se Onderwys in syfersverslag.) Bestaande infrastruktuur word nie behoorlik in stand gehou nie en infrastruktuur word nie aangepas om tred te hou met kapasiteitsbepalings nie. Ten spyte van die uitdagings met infrastruktuur, is daar talle provinsiale onderwysdepartemente wat jaarliks onbestede geld aan die Tesourie moet teruggee. FEDSAS sal in 2025 spesifiek fokus op besteding op infrastruktuur. Die organisasie sal begrotings, beplanning en uitvoering monitor en die fluitjie blaas indien onbestede geld teruggestuur word.

Befondsing van FEDSAS-werksaamhede: Voldoende befondsing om die volle spektrum van dienste waarvoor FEDSAS beskik te kan lewer, bly 'n uitdaging. Suid-Afrika se ekonomiese vooruitsigte bly beroerd en dit het uiteraard ook 'n impak op nie-winsgewende organisasies se volhoubaarheid.

Sosio-politieke landskap: Die vorming van 'n regering van nasionale eenheid het merkbare veranderinge in veral die politieke landskap meegebring. In 2024 was BELA een van die RNE se eerste groot uitdagings en dit was duidelik dat interne stabiliteit nog nie vasgelê is nie. Ook internasionaal is daar ingrypende veranderinge wat ook sal inspeel op nasionale beleid. Dit alles dra by tot sosio-politieke onstabiliteit. Werkloosheid, gebrekkige dienslewering en ander uitdagings lei dikwels tot protesaksies. Skole is nie uitgesluit hiervan nie en dit bedreig nie net die voortsetting van die akademiese kalender nie, maar ook onderwysers en leerders se veiligheid.

Kommunikasie en handelsmerk: In 'n era van snelle en inligtinggedrewe kommunikasie en beeldbou, is effektiewe en geloofwaardige kommunikasie 'n voortdurende uitdaging. Die FEDSAS-bloudruk is 'n poging om hierdie en ander uitdagings op 'n gefokusde wyse te bestuur.

Verhoudingsbou: Die onderwyslandskap in Suid-Afrika is 'n komplekse en in vele opsigte 'n omstrede landskap. Dit verg voortdurende beplande en versigtige voetwerk om relevante en geloofwaardige verhoudinge op te bou sodat lede van FEDSAS maksimum voordeel uit verhoudinge en verbintenisse kan trek.

FEDSAS SE KOMPETERENDE LANDSKAP

FEDSAS se organisatoriese en operasionele aktiwiteite vind neerslag in ses fokusareas, naamlik opleiding en steun, bewusmaking, navorsing, fondswerwing en verhoudingsbestuur, asook goeie korporatiewe bestuur. Elke fokusarea het weer 'n direkte of indirekte impak op een of meer van die ses kapitale. Hierdie afdeling bied 'n oorsig oor bepaalde strategiese doelwitte en aktiwiteite vir die jaar, asook hoe hierdie aktiwiteite inwerk op bepaalde kapitale. Risiko's en geleenthede word ook uitgelig.

Fokusarea: Opleiding en steun

FEDSAS se primêre fokus is die toerus van skoolbeheerliggame. Dit sluit interne opleiding van en steun aan personeel en lidskole in, asook die beskikbaarstelling van opleidingsgeleenthede en steun vir die breër skoolgemeenskap.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in finansiële en vervaardigde kapitaal wat omskep word in mensekapitaal. Mensekapitaal word weer gebruik om intellektuele kapitaal te verhoog. Skoolbesoeke en reise na opleidingsgeleenthede het 'n invloed op natuurlike kapitaal in terme van FEDSAS se koolstofvoetspoor.

Spesifieke strategiese doelwitte en aktiwiteite vir 2024 rondom opleiding en steun

FEDSAS Regsdienste

Aksies onderneem:

- Die skep van 'n aanlyn-opleidingsprogram om induksie en voortgesette ontwikkelingsgeleenthede aan beheerliggaamlede te bied. Sessies dek belangrike onderwerpe soos regulatoriese nakoming, beleidsnakoming en leierskap binne 'n skool-opset.
- Voortdurende aanpassing en implementering van instrumente om beheerliggame by te staan.
- Saamstel en aanbied van webinare
- BELA-implementering: 3943 deelnemers
- BELA-hulpbronne: Omvattende analise en belyning van bestaande dokumentasie
- Welstand in skole: Vennootskap met forensiese maatskaplike werker Miranda Cussons vir die saamstel van 'n welstand-handleiding vir beradingsdienste by skole
- Kommentaar op beleidsdokumente: 4 nasionaal, 11 provinsiaal, 44 skole
- Algemene regsbystand: 187 regsbriewe namens lede

- Opdatering van regsdokumente: 96, insluitend regsmenings en beleid
- Samewerking, vennootskappe en strategiese vergaderings om FEDSAS se voetspoor uit te brei: Anglo-American, South African Democratic Teachers' Union, Royal Bafokeng Institute, Equal Education, Legal Resource Centre

FEDSAS Sentrum vir Tegnologie en Sentrum vir Finansies en Risikobestuur

FEDSAS se Sentrum vir Finansies en Risikobestuur plaas 'n kollig op die volhoubaarheid van skole terwyl die Sentrum vir Tegnologie fokus op die relevansie van skole in die 21ste eeu.

Aksies onderneem:

- Bekendstelling van *Sakpasgids vir Skoolbegrotings*
- Uitbreiding van FEDSAS se e-leer-platform wat aan skoolbeheerliggame, ouers en personeel toegang tot aanlyn-kursusse en materiaal bied om hulle beter toe te rus vir die uitdagings van skoolbeheer en -bestuur
- Sim4Schools-fondsinsamelingsprojek: bewusmakingsveldtog vind plaas saam met opleiding vir nuwe beheerliggaamlede

FEDSAS stel handleiding vir skoolbegrotings bekend

'n Behoorlike begroting is 'n balanseertoertjie selfs wanneer ruim hulpbronne beskikbaar is. Wanneer die ekonomie egter onder druk is, moet hierdie begrotingstoertjie boonop sonder veiligheidsnette uitgevoer word. Openbare skole is geen uitsondering nie en veral skole wat skoolfonds hef, sukkel om die boeke te laat klop.

"Stygings in die koste van munisipale dienste en die maandelikse vasstelling van die brandstofprys bemoeilik sake vir skole, wat aan jaarlikse begrotings gebind is," sê mnr. Riaan van der Bergh, adjunkhoof van FEDSAS en bestuurder van die FEDSAS Sentrum vir Finansies en Risikobestuur. FEDSAS het in 2024 die *Sakpasgids vir Skoolbegrotings* bekend gestel om skoolbeheerliggame te help met hierdie proses.

FEDSAS se begrotingsgids berus op goeie beginsels vir die begrotingsproses. Van der Bergh sê die groot waarde van die gids lê in die bestedingsnorme wat ingesluit is. Die normgids berus op die bestedingsinligting van meer as 120 skole. Skoolbeheerliggame kan dus hul skool meet aan soortgelyke skole wanneer finansiële besluite geneem word.

Die begrotingsgids gee 'n aanduiding van beste praktyk en die verhouding tussen die groot bestedingskategorieë. Onderskeid word getref tussen skole van verskillende groottes, asook tussen laerskole, hoërskole, gekombineerde skole en skole met koshuise.

Van der Bergh sê FEDSAS se Sentrum vir Finansies het verskeie projekte wat gemik is om skoolbeheerliggame, finansiële beamptes en tesouriers toe te rus. "FinVriende is 'n leergemeenskap met die nuutste inligting oor skoolfinansies. Die sentrum het ook die Sim4Schools-projek wat skole in staat stel om op 'n innoverende manier geld in te samel. Hoe meer inkomstestrome, hoe beter."

- Ontwikkeling en bemaking van nasionale en provinsiale webinarre
- Herontwerp van e-tydskrifte digiTaal en RandSake: nagenoeg 1000 lesers per uitgawe
- AI 2.0 in onderwys: skoolgesprekke (240 deelnemers), dinkskrumme, meningstukke
- AI en GAI-sessies: 10 geleentheid; 25 skole in 5 provinsies; meer as 300 deelnemers
- Provinsiale opleidingssessies: Finansies vir nie-finansiële mense: 8 geleentheid; 90 skole in 5 provinsies; 231 deelnemers
- Woon EduTech Asia in Singapoer by om op hoogte van nuwe verwikkelinge te bly en relevante inligting met lede te deel
- Model vir kwytskelding van skoolfonds: Voortdurende druk op nasionale departement; voorlegging van FEDSAS-model
- Saamstel van Onderwys in syfers-verslag

FEDSAS se 'Onderwys in syfers'-verslag: Só lyk van die belangrikste tendense in SA onderwys

Daar moet dringend meer openbare skole gebou word, veral in Gauteng en die Wes-Kaap; skole in die Oos-Kaap loop leeg; en die middelklas befonds 'n groeiende persentasie van onderwysers en ander personeel by openbare skole. Dit is van die belangrikste bevindings in FEDSAS se "Onderwys in syfers"-verslag. Die verslag bied 'n omvattende analise van die Departement van Basiese Onderwys se data van 2009 tot 2023.

"FEDSAS het hierdie reuse-projek van stapel gestuur omdat ons standpunt is dat goeie en betroubare data help om goeie besluite te kan neem. Die data help ons om tendense te sien, merkers te wees en ook rigtingwysers vir besluitnemers. Die data is kernbelangrik vir veral besluite oor die volhoubaarheid van sekere praktyke," sê dr. Jaco Deacon, uitvoerende hoof van FEDSAS.

Mnr. Riaan van der Bergh, adjunkhoof van FEDSAS en bestuurder van FEDSAS se Sentrum vir Tegnologie en Sentrum vir Finansies en Risikobestuur, sê die verslag wys duidelike tendense uit wat die grondslag moet vorm vir datagedrewe besluitneming. Een van die belangrikste bevindings is dat daar nie oor die afgelope 14 jaar genoeg nuwe skole op die regte plekke gebou is om die groei in die aantal leerders te akkommodeer nie. Baie van die huidige uitdagings in skole is direk verwant hieraan.

Daar was 'n styging van 7% in die aantal leerders sedert 2009, met meer as 12 700 000 leerders wat in 2024 in 22 511 openbare skole onderrig is deur byna 455 000 onderwysers.

Die prentjie in veral die Wes-Kaap en Gauteng is selfs meer kommerwekkend. In die Wes-Kaap is daar nou bykans 289 000 leerders meer as in 2009. In Gauteng het die leerdertal sedert 2009 met sowat 725 000 gegroei. 'n Gemiddelde skool in Gauteng het nou meer as 1100 leerders, wat amper twee keer groter is as die nasionale gemiddeld. Tog is daar die afgelope dekade slegs vyf nuwe skole in Gauteng gebou.

Van der Bergh sê in die Oos-Kaap gebeur die teenoorgestelde. Sedert 2009 het meer as 650 skole in hierdie provinsie gesluit en die totale getal leerders het met meer as 300 000 gedaal. Daar is gemiddeld 466 leerders in openbare skole in die Oos-Kaap.

Die behoefte aan nuwe skole op die regte plekke word onderstreep deur die groei in die getal onafhanklike skole. Landwyd is daar tans byna 740 000 leerders in 2325 onafhanklike skole. In Gauteng is 31% van alle skole onafhanklike skole. Daar is ook groot groei in die Wes-Kaap en Limpopo. Die toename in onafhanklike skole verskans tot 'n mate die gebrek aan openbare skole in sekere gebiede. Sonder hierdie skole sou die druk op openbare skole in byvoorbeeld Gauteng onhoudbaar geraak het.

Terwyl die aantal leerders 7% meer is, is daar slegs 'n skamele 1% meer onderwysers. Dit plaas baie druk op skole se finansies. Die getal onderwysers wat deur skoolbeheerliggame betaal word, het van 23 756 in 2009 toegeneem tot 44 015. Dit is meestal belastingbetalers uit die middelklas wat hierdie finansiële las dra.

Van der Bergh sê in die lig van debatte oor die impak wat aspekte van die Bela-wet moontlik op veral Afrikaanse skole kan hê, het FEDSAS spesifiek gekyk na data oor Afrikaanse skole. "Daar is nog nie genoeg data hieroor nie, maar dit lyk asof Afrikaanse leerders toenemend migreer vanaf Afrikaans-enkelmediumskole na meertalige skole, insluitend skole wat glad nie onderrig in Afrikaans bied nie. Eerder as 'n tendens, kan hierdie inligting gesien word as 'n beginpunt om moontlike scenario's vir die toekoms te oorweeg."

Uiteindelik gaan dit oor die beste van belang van elkeen van die meer as 13 miljoen leerders in openbare en onafhanklike skole in Suid-Afrika. Wetgewing, politieke retoriek en gesprekke in die media verander nie die werklikheid van die data nie. Pleks van ideologiese argumente en politieke agendas, het ons betroubare data nodig om te beplan vir ons kinders se toekoms. FEDSAS se navorsing gee aan almal van skoolbeheerliggame tot beleidsmakers op nasionale vlak toegang tot hierdie inligting.

Personeelopleiding

Aksies onderneem:

- Deurlopende ontwikkeling van personeel tydens personeelberade
- Deurlopende opleiding vir administratiewe personeel
- Induksie van nuwe personeel oor driemaande-periode
- Dinkdag-Dinsdag-sessies
- Drie personeellede voltooi die Future Fit Leadership-program, 'n 10-maande program wat op verskillende aspekte van leierskap fokus

Spesifieke opleiding vir en ondersteuning aan skoolbeheerliggame

Aksies onderneem:

- Induksie en opvolgopleiding vir nuutverkose SBL-lede: 589 sessies; 14101 deelnemers
- Aanlyn-induksie: 3426 deelnemers
- Aanlyn-professionele ontwikkeling: 6285 deelnemers
- Opleiding aan VRL-lede: 364 deelnemers; 54 skole
- 15 187 mense registreer vir webinarre
- Opleiding vir nie-lede: 16 sessies, 4 provinsies, 101 skole, 489 deelnemers – opleiding fokus op skoolbeheer en -bestuur, dissipline, bestuur van klagtes
- Skoolbesoeke: 3658 sessies

Risiko's en geleenthede

Opleidingsgeleenthede is onderworpe aan lede se veranderende behoeftes en verwagtinge. Kursusse en opleidingsmateriaal, asook hoe opleiding aangebied word, moet dus in pas bly met die veranderende omgewing. FEDSAS se aanlyn-aanbod het aansienlik uitgebrei en inligting is toeganklik oor verskeie platforms heen.

FEDSAS is 'n bedryfsleier in terme van die geleenthede wat die virtuele omgewing bied. Die langtermyn-belegging in mensekapitaal lewer reeds dividende. Tesame hiermee is dit ook 'n belegging in intellektuele kapitaal, veral wat innovasie en toekomstige sukses betref.

Risiko's kan egter nie buite rekening gelaat word nie. Suid-Afrika se internet-infrastruktuur en veral die koste van internettoegang bly 'n uitdaging. As vervaardigde kapitaal maak FEDSAS hier staat op eksterne infrastruktuur. Hoewel die organisasie tegnologie so effektief as moontlik benut, is gebrekkige internettoegang, beskikbare hardeware en die koste hieraan verbonde, asook die verskillende vlakke van gebruikersvaardighede 'n wesenlike risiko vir toegang tot opleiding.

Die derduisende kilometers wat afgelê word vir vergaderings, opleiding en skoolbesoeke het uiteraard 'n negatiewe impak op natuurlike kapitaal.

Fokusarea: Bewusmaking

Bewusmaking fokus onder meer op die werksaamhede van FEDSAS, bewusmaking van die magte en regte van skoolbeheerliggame soos omskryf in die Skolewet, asook bewusmaking rondom bepaalde projekte gedurende spesifieke periodes.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in sosiale en verhoudingskapitaal deur die versterking van die FEDSAS-handelsmerk.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2024 rondom bewusmaking:

Media-inligting oor matriek-eindeksamen

- FEDSAS koördineer alle inligting wat aan die media verskaf word oor hoofstroom-matriekvakke wat geskryf word, hoe dit ervaar word deur leerders en kommentaar van opvoeders. Die berigte verskyn in koerante en nuusplatforms vir die duur van die eksamen.

Groei van FEDSAS se sosiale media-voetspoor

Aksies onderneem:

- Facebook-volgeling: 13 956
- Instagram-volgeling: 1328
- X-volgeling: 2041

Algemene bewusmaking: tradisionele media

Aksies onderneem:

- Uitstuur van mediaverklarings oor 'n verskeidenheid onderwerpe, sommige gefokus op FEDSAS-aktiwiteite en ander as meningsvormer
- 26 mediaverklarings vir die tydperk 1 Januarie 2024 tot 31 Desember 2024

Algemene bewusmaking: webtuiste

Aksies onderneem:

- Voortdurende verbetering van aanlyn-ervaring (www.fedsas.org.za)
- gemiddelde besoektyd van 5 minute en 16 sekondes

Algemene bewusmaking: nuusbriewe

Aksies onderneem:

- Nasionaal: 71 nuusbriewe (in Afrikaans en Engels)
- FEDSAS Vandag: tweeweklikse interne nuusbriewe
- FEDSAS Communique: weeklikse personeelkommunikasie

Risiko's en geleenthede

Bewusmaking verg 'n fyn balans tussen die bemerking van die organisasie en sy projekte en die sosiale kontrak wat 'n organisasie sonder winsbejag met die samelewing het om uitdrukking te gee aan die waarde wat die organisasie toevoeg ingevolge sy visie en missie. Diepte-kennis van die onderwysomgewing en veral regs-kennis van die magte en regte van skoolbeheerliggame soos omskryf in die Skolewet is noodsaaklik vir FEDSAS se personeel. Bewusmaking van die rol van skoolbeheerliggame in openbare skole strek egter verder as die amptelike lede en hier het FEDSAS ook 'n plig om die algemene publiek op te voed en in te lig. BELA het in 2024 steeds heelwat mediablootstelling gekry. FEDSAS bly steeds betrokke by die proses, wat volop geleenthede skep om bewustheid rondom die organisasie se aktiwiteite te skep, asook om FEDSAS se posisie as leier in die onderwyssektor verder te versterk.

Risiko's in hierdie area sluit in dat sosiale en verhoudingskapitaal gebruik moet word om die organisasie se werksaamhede te groei, maar dat FEDSAS terselfdertyd ook sosiale en verhoudingskapitaal as hulpbron van die organisasie moet groei. Hierdie gee-en-neem-verhouding verg 'n gesonde balans sodat sosiale en verhoudingskapitaal as 'n hulpbron nie uitgeput word nie.

Voortdurende tegnologiese vooruitgang beteken dat die organisasie ook aan die voorpunt van verwickelinge moet bly in terme van die digitale ruimte. Die FEDSAS-webtuiste word voortdurend uitgebrei. Hoewel 'n uitgawe in terme van finansiële kapitaal, stel die webtuiste

FEDSAS in staat om die organisasie se storie van waardeskepping te vertel terwyl dit terselfdertyd ook toegang tot die organisasie se intellektuele kapitaal verbeter.

Die uitdaging om relevant te bly is 'n risiko sowel as 'n geleentheid. Openbare persepsie van FEDSAS en die organisasie se aktiwiteite speel direk in op fondswerwing en die werwing van nuwe lewe. FEDSAS het dus deurlopend die geleentheid om as meningsvormer te ontwikkel deur gebalanseerde deelname aan openbare gesprekke, hetsy positief, negatief of neutraal. FEDSAS het 'n nuwe pos vir 'n Kommunikasiebestuurder geskep wat gedurende 2025 gevul sal word om nog beter uitvoering te gee aan hierdie fokusarea.

Fokusarea: Navorsing

FEDSAS se toegewyde span onderwysreg-spesialiste doen voortdurend navorsing oor beleidsontwikkeling, regulasies en ander aspekte van wetgewing wat skoolbeheerliggame raak.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in 'n verhoging in intellektuele kapitaal en sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2024 rondom navorsing:

Aksies onderneem:

- Deurlopende navorsing vir spesifieke regsaksies en hofsake waarby FEDSAS namens sy lede betrokke is
- Opsomming van openbare kommentaar beskikbaar op FEDSAS-webtuiste
- Publikasie van twee akademiese artikels in Journal for Juridical Science
- Voorlegging oor BELA by South African Education Law Association se kongres
- Die bekendstelling van *Beheer in onafhanklike skole: 'n Handleiding oor die toepassing van die King-beginsels in onafhanklike skole*

Risiko's en geleenthede

Enige regsaksie hou verskeie risiko's in, gegewe veral die finansiële koste en die risiko vir die organisasie se reputasie. FEDSAS sien regsaksie as 'n laaste uitweg en maak eerder staat op die organisasie se invloed in verskeie strukture in die onderwyssektor (sosiale en verhoudingskapitaal), insluitend met die regering, om geskille te besleg of in 'n poging om toe te sien dat daar korrek uiting gegee word aan statutêre bepalings en pligte. Die inherente risiko aan regsaksie kan egter nooit buite rekening gelaat word nie.

Nuwe wetgewing en beleid en ook rigtinggewende hofuitsprake bied volop geleentheid vir FEDSAS om intellektuele kapitaal te verhoog deur ontwikkeling van regsmenings, beleid, publikasies en opleidingsmateriaal. Dit bied egter ook geleentheid vir FEDSAS om sy regskennis en ervaring te gebruik om leiding te bied aan skoolbeheerliggame en ander rolspelers, insluitend onderwysdepartemente, om hierdie nuwe omgewing te navigeer.

FEDSAS stel handleiding oor King IV-beginsels vir onafhanklike skole bekend

Doeltreffende leierskap is deurslaggewend in die volhoubaarheid van 'n skool. As deel van FEDSAS se visie om gehalte-onderdig vir alle kinders toeganklik te maak, brei die organisasie sy aanbod van gehalte-materiaal vir beheerliggame verder uit met die bekendstelling van 'n handleiding oor skoolbeheer en -bestuur vir onafhanklike skole.

Beheer in onafhanklike skole: 'n Handleiding oor die toepassing van die King-beginsels in onafhanklike skole is 'n aangepaste weergawe van die gewilde en suksesvolle *Beheer in openbare skole: 'n Handleiding oor die toepassing van die King-beginsels in openbare skole*, wat in 2016 deur FEDSAS gepubliseer is. Die oorspronklike publikasie is reeds in verskeie amptelike landstale beskikbaar.

“Die King IV-beginsels oor korporatiewe beheer is riglyne vir die skep en meet van doeltreffende leierskap in organisasies. FEDSAS het destyds saam met IoDSA (Institute of Directors in South Africa) gewerk om hierdie beginsels vir openbare skole toeganklik te maak,” sê dr. Juané van der Merwe, adjunkhoof van FEDSAS.

“Onafhanklike skole is nie verplig om 'n skoolbeheerliggaam te hê nie maar dit is goeie praktyk vir hierdie skole om oor 'n beheerstruktuur te beskik. Ongeag hoe hierdie beheerstruktuur saamgestel word, behoort dit uiteindelik die ouergemeenskap van die skool te verteenwoordig. Die handleiding fokus spesifiek op hoe hierdie beheerstrukture op voetsoolvlak behoort te lyk en te funksioneer ooreenkomstig die King IV-beginsels.”

Die nuwe publikasie is 'n besondere mylpaal vir FEDSAS en sal help om die beheer en bestuur in onafhanklike skole te bevorder en hul unieke behoeftes aan te spreek. FEDSAS-lede kry elektronies toegang tot die nuwe handleiding.

Fokusarea: Groei Ledetal

FEDSAS se ledetal op 31 Desember 2024 staan op 1969 (vergeleke met 1927 op 31 Desember 2023). Daar is egter 22 381 openbare skole in Suid-Afrika, met groot potensiaal vir die groei van FEDSAS se ledetal. FEDSAS se uitbreiding van onafhanklike skole bied ook ruimte vir groei.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in 'n verhoging in finansiële kapitaal, mensekapitaal en sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2024 rondom die groei van ledetal:

Aksies onderneem:

- Uitbreiding van FEDSAS-dienste na onafhanklike skole met aanbied van twee mini-berade
- Werwing van lede deur middel van algemene opleidingsgeleenthede en webinare waartoe nie-lede ook toegang het
- Opvolg van verwysings van bestaande lede
- Produk "FEDSAS in 'n boks" gratis vir nuwe lede wat aansluit
- Invordering van lidmaatskapfooie
- Kortingsproses vir skole wat nie volle lidmaatskapfooie kan bybring nie

Risiko's en geleenthede

FEDSAS se ledetal het 'n direkte invloed op die organisasie se finansiële posisie. Met Suid-Afrika se ekonomie onder druk, beteken dit dat baie lede sukkel om lidmaatskapfooie te betaal. Ander beheerliggaamorganisasies kompeteer in dieselfde mark en hou dus ook 'n risiko in. FEDSAS se uitstekende reputasie as leier in skoolbeheer en -bestuur bied egter aan die organisasie die geleentheid om sy ledetal te groei. Die uitbreiding van FEDSAS se dienste na onafhanklike skole ontsluit ook 'n nuwe mark om die ledetal te groei. Die stigting van twee nuwe adviesrade in 2025 vir onafhanklike skole en geen-fooie-skole sal die fokusarea versterk.

Fokusarea: Fondswerwing, verhoudingsbestuur en spreekbuis vir beheerliggame

FEDSAS is 'n organisasie sonder winsbejag en is dus, benewens die ledegeld van lede, van eksterne bronne vir inkomste afhanklik.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in 'n verhoging in finansiële kapitaal, asook sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2024 rondom fondswerwing en verhoudingsbestuur:

Aksies onderneem:

- Formele vergadering met nuwe Minister van Onderwys, Siviwe Gwarube, kort na haar aanstelling, en die vestiging van gereelde informele kontak.
- Verskeie vergaderings met nasionale departement van basiese onderwys bykomend tot geskeduleerde vergaderings van die Nasionale Raadplegende Forum.
- Deelname aan National Teaching Awards en nasionale prysuitdelingsfunksie.
- Versterking van strategiese verhouding en samewerking met Suid-Afrikaanse Onderwysersunie (SAOU) op provinsiale en nasionale vlak, insluitend die aanbied van BELA Blitsbesoeke, gesamentlike werksessie vir die twee organisasies se regspanne, provinsiale ontbytgesprekke en/of sakegesprekke met skoolhoofde en beheerliggaamvoorsitters en wedersydse bywoning van opleidingsgeleenthede.
- Ondertekening van memorandum van verstandhouding met die European Federation of Education Employers (EFEE) as die eerste stap in die ontwikkeling van 'n raamwerk vir samewerking met die doel om invloed uit te oefen op internasionale beleidsontwikkeling.

- Deurlopende vergaderings en formele en informele ontmoetings met onderwysrolspelers, insluitend politieke leierskap, ten einde FEDSAS se rol as meningsvormer gestand te doen en om gesonde, proaktiewe verhoudings met rolspelers te bou.
- FEDSAS is teenwoordig by alle departementele vergaderings wat direk betrekking het op die rol en funksies van beheerliggame.
- Gereelde skakeling met provinsiale onderwysdepartemente, as verteenwoordiger van lede, maar ook as onderwysvennoot.
- Vergaderings van provinsiale raadplegende forums: 16 sessies; 221 deelnemers
- Vergaderings met provinsiale onderwysamptenare: 253 sessies; 29194 deelnemers
- Bemiddeling van ernstige konfliktsituasies tussen beheerliggame en skoolhoofde/ onderwysers en/of onderwysdepartemente

FEDSAS en European Federation of Education Employers teken memorandum van verstandhouding vir internasionale samewerking

FEDSAS se status as internasionale rolspeler in die onderwyssektor het vanjaar verder gegroei met die ondertekening van 'n memorandum van verstandhouding met die European Federation of Education Employers (EFEE). Dié sambreelorganisasie verteenwoordig onderwyswerkgewers op alle vlakke van onderwys in Europa, van voorskools tot op tersiêre vlak. Lede sluit in nasionale organisasies soos onderwysministeries en rade van onder meer kolleges en universiteite tot plaaslike en streeksoverhede. Die EFEE het sowat 60 lede wat 27 Europese lande verteenwoordig.

“Hierdie ooreenkoms is nie net vir FEDSAS van groot waarde nie; die hele vasteland sal voordeel trek uit nouer samewerking met die Europese onderwyssektor,” sê dr. Jaco Deacon, uitvoerende hoof van FEDSAS. Personeel van die organisasies het reeds oor en weer aanlyn-opleidingsessies bygewoon en hulpbronne en materiaal gedeel.

Die EFEE se doelwitte en aktiwiteite stem baie ooreen met dié van FEDSAS, naamlik om gehalte-onderwys en skoolbeheer te bevorder. Dit is 'n organisasie met hoëvlak-inspraak as amptelike Europese sosiale vennoot in onderwys en as amptelike dialoogvennoot vir instansies van die Europese Unie.

Die EFEE se sekretaris-generaal, dr. Daniel Wisniewski, was die gasspreker op FEDSAS se gala-dinee. In sy toespraak het Wisniewski gesê dat die organisasie lank reeds sy betrokkenheid in Afrika wou uitbrei. “In FEDSAS het ons nou 'n vennoot gekry wat dieselfde doelwitte en benadering as die EFEE het. FEDSAS se kundigheid bring 'n ander perspektief na onderwysbestuur en skep ontwikkelingsmoontlikhede vir albei organisasies.”

Deacon sê 'n groot prioriteit is die vestiging van 'n wêreldorganisasie vir skoolbeheerliggame en onderwyswerkgewers. So 'n organisasie sal op internasionale vlak 'n verteenwoordigende stem by die VN en sy agentskappe kan wees.

Risiko's en geleenthede

As organisasie sonder winsbejag is FEDSAS afhanklik van strategiese vennootskappe, veral met betrekking tot finansiële steun. Ekonomiese uitdagings bring mee dat die beskikbare fondse vir donasies en borgskappe beduidend kleiner word. Dit hou 'n bedreiging vir finansiële volhoubaarheid in en is 'n risiko wat aktief bestuur moet word deur middel van onder meer interne kostebesparingsmaatreëls, asook die identifisering en ontginning van nuwe bronne van inkomste.

Die bestuur van verhoudings met eksterne belanghebbendes, veral donateurs en borge, is kernbelangrik vir die organisasie se toekoms. Ander noodsaaklike verhoudings wat ten alle koste beskerm en uitgebrei moet word, is FEDSAS se verhouding met die nasionale departement van basiese onderwys, asook die provinsiale onderwysdepartemente. FEDSAS het homself oor die jare as 'n onderwysvennoot van die regering gevestig. Hierdie verhouding maak dit moontlik vir die organisasie om soms uitdagende situasies tussen skoolbeheerliggame en onderwysdepartemente te fasiliteer. Hoewel hierdie verhouding geleentheid skep vir die groei van FEDSAS se reputasie en ledetal, moet dit noukeurig bestuur word aangesien skade aan die verhouding, of enige persepsie van 'n verlies aan neutraliteit, groot risiko kan inhou, veral vir FEDSAS se reputasie.

Fokusarea: Goeie korporatiewe bestuur

FEDSAS is verbind tot goeie korporatiewe bestuur en die daarstel van strukture wat die beste moontlike omgewing skep vir die uitvoer van die organisasie se take.

Kapitale

Kapitale wat geraak of gebruik word deur hierdie fokusarea sluit in mensekapitaal en sosiale en verhoudingskapitaal.

Spesifieke strategiese doelwitte vir 2024 rondom goeie korporatiewe bestuur:

Aksies onderneem:

- Voortdurende monitering van implementering van beginsels van King IV™ -verslag oor goeie korporatiewe bestuur en beheer vir Suid-Afrika, 2016, as brondokument vir goeie korporatiewe bestuur.
- Voortgesette implementering van die FEDSAS-bloudruk wat binne die raamwerk van die King IV™ -verslag rigting gee aan FEDSAS se aktiwiteite en terselfdertyd 'n visie verskaf vir verantwoordbare onderwys in Suid-Afrika.
- Gereelde selfevaluering en opleidingsprogramme om FEDSAS se verbintenis tot 'n etiese kultuur te evalueer, die organisasie se waardes en missie te versterk en belyning op alle vlakke te verseker.
- In lyn met King IV se klem op goeie prestasie, het FEDSAS vergelykende ontledings in sleutelareas geïmplementeer om vooruitgang jaar-tot-jaar te evalueer. Hierdie benadering bied 'n duideliker beeld van FEDSAS se impak, onthul tendense, verbeteringe asook areas wat fokus benodig.
- Deurlopende prestasie-evaluerings ondersteun deur prestasiemaatstawwe en terugvoerlusse ten einde effektief op die ontwikkelende behoeftes van belanghebbendes te reageer.

- Deurlopende risikobestuur om sodoende potensiële risiko's vir FEDSAS en sy lede te identifiseer en te monitor. Deur hierdie risiko's voortdurend te evalueer, verseker FEDSAS dat sowel onmiddellike uitdagings as potensiële risiko's pro-aktief bestuur word. Insigte van risiko-evaluasies word deurlopend met komitees en die Nasionale Raad gedeel.
- Uitvoerende Komitee vergader twee keer per maand en hou 'n jaarlikse strategiese beraad.

Risiko's en geleenthede

Die toepassing van die beginsels van goeie korporatiewe bestuur hou aan die een kant die risiko in dat dit gesien kan word as die blote voldoening aan minimum-wetsvereistes. Aan die anderkant bied dit egter die geleentheid vir die skep van 'n omgewing – intern sowel as ekstern – waar waardes eerder as reëls optrede en aktiwiteite rig. Wat goeie korporatiewe bestuur betref, is FEDSAS in die unieke posisie dat die organisasie die beginsels aan lede kan oordra deur middel van voorbeeld (lede se kontak met FEDSAS as organisasie gekenmerk deur goeie korporatiewe bestuur) en opleiding (kursusse, opleidingsmateriaal, beleid en ander instrumente beskikbaar aan beheerliggame) – 'n geval van “practise what you preach”. FEDSAS se persoonlike ervaring stel die organisasie dus in staat om lede effektief toe te rus wanneer hulle voor dieselfde uitdagings te staan kom.

OORSIG: FINANSIËLE STATE

ALGEMENE INLIGTING

Tydperk

Hierdie afdeling bied 'n oorsig oor die finansiële posisie van FEDSAS vir die finansiële jaar geëindig 31 Desember 2024.

Bestuur se verantwoordelikheid en goedkeuring

Hierdie finansiële state is ooreenkomstig die Internasionale Finansiële Rapporteringstandaarde vir Klein en Mediumgrootte Ondernemings en die South African Statements of Generally Accepted Practice opgestel en is gegrond op toepaslike rekeningkundige beleid wat konsekwent toegepas is en deur redelike en verstandige oordeel en ramings ondersteun is. Op grond van inligting en verduidelikings wat deur die bestuur van FEDSAS verskaf is, is die Raad van mening dat die interne beheerstelsels redelike sekerheid bied dat daar vir die opstel van die finansiële state op die finansiële rekords gesteun kan word. Enige interne stelsels vir finansiële beheer kan egter slegs redelike, en nie absolute versekering nie, teen enige wesenlike wanverklaring of verlies bied. FEDSAS se bestuur het die organisasie se kontantvloeivoorspelling vir die jaar tot 31 Desember 2024 nagesien en is in die lig van die nasiening en die huidige finansiële posisie oortuig dat die beheerliggaam toereikend middele het of toegang tot toereikende middele het om sy bedrywighede vir die voorsienbare toekoms voort te sit.

Ouditeure

Core Audit Incorporated Auditor

Geoktrooieerde Rekenmeesters/Chartered Accountants

Geregistreerde Ouditeur / Registered Auditor

FEDERASIE VAN BEHEERLIGGAME VAN SUID AFRIKAANSE SKOLE (FEDSAS)

**FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2024**

FEDERATION OF GOVERNING BODIES OF SOUTH AFRICAN SCHOOLS (FEDSAS)

**ANNUAL FINANCIAL STATEMENTS
FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2024**

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2024

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2024

ALGEMENE INLIGTING		GENERAL INFORMATION
Land van inkorporasie en domisilie	Suid-Afrika / South Africa	Country of incorporation and domicile
Aard van besigheid en hoofaktiwiteite	Federasie van Skoolbeheerliggame / Federation of School Governing Bodies	Nature of business and principal activities
Raadslede	Dr S Mellors (Voorsitter)/(Chairperson) Dr HJ Deacon (HUB)/(CEO)	Board members
Posadres	Posbus / PO Box 31963 Fichardtpark Bloemfontein 9317	Postal address
Ouditeur	Core Audit Incorporated Geoktrooieerde Rekenmeesters/Chartered Accountants Geregistreerde Ouditeure / Registered Auditors	Auditor
Belastingverwysingsnommer	9754360163	Tax reference number
BTW verwysingsnommer	4790279584	VAT reference number
Organisasie registrasienommer	NPO 128-598	Organisation registration number
Bankier	ABSA Bank Beperk/Limited	Bankers
Vlak van gerusstelling	Hierdie finansiële state is geoudit in ooreenstemming met die toepaslike vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad. / These annual financial statements have been audited in compliance with the applicable requirements of the Constitution of the National Council.	Level of assurance
Kompileerder	Hierdie finansiële state is onafhanklik opgestel deur Ms H.E. Venter GR (S.A.) / The annual financial statements were independently compiled by Ms H.E. Venter CA (S.A.)	Preparer

FEDSAS
(Registrasienommer: NPO 128-598)

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2024

Die verslae en state soos vervat in die dokument verteenwoordig die finansiële state wat aan die raadslede voorgelê is:

Inhoud	Bladsy/Page
Lede se Verantwoordelikheid en Goedkeuring	4 - 5
Onafhanklike Ouditeursverslag	6 - 8
Verslag van praktisyn	9
Lede se Verslag	10 - 11
Staat van Finansiële Posisie	12
Staat van Omvattende Inkomste	13
Staat van Verandering in Ekwiteit	14
Staat van Kontantvloei	15
Rekeningkundige Beleide	16 - 23
Aantekeninge tot die Finansiële State	23 - 26
Die volgende addisionele inligting maak nie deel uit van die Finansiële State nie en is nie geoudit nie:	
Gedetailleerde Inkomstestaat	27 - 28

Vlak van gerusstelling

Hierdie finansiële state is geoudit in ooreenstemming met die toepaslike vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad.

FEDSAS
(Registration number: NPO 128-598)

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2024

The reports and statements set out below comprise the annual financial statements presented to the board members:

Contents
Members' Responsibilities and Approval
Independent Auditor's Report
Practitioner's Compilation Report
Members' Report
Statement of Financial Position
Statement of Comprehensive Income
Statement of Changes in Equity
Statement of Cash Flow
Accounting Policies
Notes to the Financial Statements
The following supplementary information does not form part of the Annual Financial Statements and is unaudited:
Detailed Income Statement

Level of assurance

These annual financial statements have been audited in compliance with the applicable requirements of the Constitution of the National Council.

LEDE SE VERANTWOORDELIKHEDE EN GOEDKEURING

Die grondwet bepaal dat die lede omvattende rekeningkundige rekords moet handhaaf en verantwoordelik is vir die inhoud en integriteit van die jaarlikse finansiële state en verwante finansiële inligting wat by die verslag ingesluit word. Dit is hul verantwoordelikheid om te verseker dat die jaarlikse finansiële state 'n redelike weergawe is van die organisasie se sake soos aan die einde van die finansiële jaar asook die finansiële prestasie en kontantvloei vir die periode, ter voldoening aan die rekeninkundige basis soos beskryf in Nota 1. Die eksterne ouditeure is aangestel om 'n onafhanklike mening oor die finansiële state uit te spreek.

Die jaarlikse finansiële state is in ooreenstemming met die vereistes soos omskryf in Nota 1 en is gegrond op toepaslike rekeningkundige beleide wat konsekwent toegepas is en deur redelike en verstandige oordeel en ramings ondersteun is.

Die lede erken dat hulle uiteindelik verantwoordelik is vir die stelsels van interne finansiële beheer wat die organisasie ingestel het en plaas aansienlike klem op die handhawing van streng beheer. Sodat die lede die verantwoordelikhede kan nakom, stel die raad standaarde vir interne beheer wat daarop gerig is om die risiko van foute of verlies op 'n kostedoeltreffende wyse te verklein. Die standaarde sluit in die behoorlike delegasie van verantwoordelikhede binne 'n duidelik gedefinieerde raamwerk, effektiewe rekeningkundige prosedures en toereikende skeiding van pligte om 'n aanvaarbare risikovlak te verseker. Die beheermaatreëls word deur die hele organisasie gemonitor en alle werknemers moet die hoogste etiese standaarde handhaaf om te verseker dat die organisasie se besigheid gedoen word op 'n wyse wat onder alle redelike omstandighede bo verdenking is.

Die organisasie se risikobestuur is gerig op die identifisering, evaluerend, bestuur en monitering van alle bekende risiko's in die organisasie. Hoewel die bedryfsrisiko nie heeltemal uitgeskakel kan word nie, probeer die organisasie dit tot 'n minimum beperk deur te verseker dat die toepaslike infrastruktuur-, beheer- en ander stelsels en etiese gedrag volgens voorafbepaalde prosedures en beperkings toegepas word.

MEMBERS' RESPONSIBILITIES AND APPROVAL

The members are required by the Constitution of the National Council, to maintain adequate accounting records and are responsible for the content and integrity of the annual financial statements and related financial information included in this report. It is their responsibility to ensure that the annual financial statements fairly present the state of affairs of the organisation as at the end of the financial year and the results of its operations and cash flows for the period then ended, in conformity with the basis of accounting described in Note 1. The external auditor is engaged to express an independent opinion on the annual financial statements.

The annual financial statements are prepared in accordance with the basis of accounting described in Note 1 and are based upon appropriate accounting policies consistently applied and supported by reasonable and prudent judgements and estimates.

The members acknowledge that they are ultimately responsible for the system of internal financial control established by the organisation and place considerable importance on maintaining a strong control environment. To enable the members to meet these responsibilities, the members set standards for internal control aimed at reducing the risk of error or loss in a cost effective manner. The standards include the proper delegation of responsibilities within a clearly defined framework, effective accounting procedures and adequate segregation of duties to ensure an acceptable level of risk. These controls are monitored throughout the organisation and all employees are required to maintain the highest ethical standards in ensuring the organisation's business is conducted in a manner that in all reasonable circumstances is above reproach.

The focus of risk management in the organisation is on identifying, assessing, managing and monitoring all known forms of risk across the organisation. While operating risk cannot be fully eliminated, the organisation endeavours to minimise it by ensuring that appropriate infrastructure, controls, systems and ethical behaviour are applied and managed within predetermined procedures and constraints.

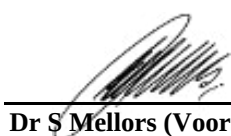
LEDE SE VERANTWOORDELIKHEDE EN GOEDKEURING

Die lede is op grond van inligting en verduidelikings wat bestuur verskaf, van mening dat die interne beheerstelsels redelike sekerheid bied dat daar vir die opstel van die jaarlikse finansiële state op die finansiële rekords gesteun kan word. Enige interne stelsels vir finansiële beheer kan egter slegs redelike, en nie absolute, versekering bied teen enige wesenlike wanvoorstelling of verlies.

Die lede het die organisasie se kontantvloeï vooruitskatting vir die jaar geëindig 31 Desember 2024 geëvalueer, en is in die lig hiervan tesame met die huidige finansiële posisie, oortuig dat die organisasie toereikende middele het om sy bedrywighede in die afsienbare toekoms voort te sit.

Die eksterne ouditeur is verantwoordelik vir die onafhanklike audit van die organisasie se jaarlikse finansiële state en om daarvoor verslag te doen. 'n Eksterne audit is uitgevoer op hierdie finansiële state deur die organisasie se eksterne ouditeur en hul verslag word op bladsye 6 tot 8 aangebied.

Die jaarlikse finansiële state wat op bladsye 12 tot 28 uiteengesit word en deur die Nasionale Raad opgestel is, is 20 Maart 2025 deur die lede goedgekeur en namens hulle onderteken deur:

Dr S Mellors (Voorsitter)/(Chairperon)

MEMBERS' RESPONSIBILITIES AND APPROVAL

The members are of the opinion, based on the information and explanations given by management, that the system of internal control provides reasonable assurance that the financial records may be relied on for the preparation of the annual financial statements. However, any system of internal financial control can provide only reasonable, and not absolute, assurance against material misstatement or loss.

The members have reviewed the organisation's cash flow forecast for the year ended 31 December 2024 and, in the light of this review and the current financial position, they are satisfied that the organisation has, or has access to, adequate resources to continue in operational existence for the foreseeable future.

The external auditor is responsible for independently auditing and reporting on the organisations annual financial statements. The annual financial statements have been examined by the organisations external auditor and their report is presented on pages 6 to 8.

The annual financial statements set out on pages 12 to 28, which have been prepared on the going concern basis, were approved by the National Council 20 March 2025 and were signed by:

Dr HJ Deacon (HUB)/(CEO)

ONAFHANKLIKE OUDITEURSVERSLAG

Aan die lede van FEDSAS

Ouditverslag van die Jaarlikse Finansiële State

Mening

Ek het die jaarlikse finansiële state van FEDSAS, soos uiteengesit op bladsy 12 tot 26 geaudit, wat bestaan uit die staat van finansiële posisie soos op 31 Desember 2024, die staat van omvattende inkomste, staat van verandering in ekwiteit en staat van kontantvloei vir die jaar wat op daardie datum geëindig het, en die aantekeninge, wat bestaan uit 'n opsomming van beduidende rekeningkundige beleide.

Na ons mening, is die jaarlikse finansiële state redelik aangebied, in alle wesenlike opsigte, vir die jaar geëindig 31 Desember 2024, in ooreenstemming met die grondslag van rekeningkunde beskryf in Aantekening 1 van die finansiële jaarstate en die vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad.

Grondslag vir mening

Ek het die audit ooreenkomstig Internasionale Ouditstandaarde ('ISAs') uitgevoer. Ons verantwoordelikhede in terme van die standaard word verder beskryf in die Ouditeur se Verantwoordelikhede vir die Oudit van die Jaarlikse Finansiële State-afdeling van ons verslag. Ons is onafhanklik van die onderneming in ooreenstemming met die Onafhanklike Regulerende Raad vir Ouditeure (IRBA Kode) en ander onafhanklikheid vereistes toepaslik op die uitvoer van audits van finansiële state in Suid-Afrika. Ons het die ander etiese verantwoordelikhede in ooreenkomstig met die IRBA-kode en in ooreenstemming met ander etiese vereistes van toepassing op die uitvoer van audits in Suid-Afrika vervul. Die IRBA-kode is konsekwent met die ooreenstemmende afdelings van die 'International Ethics Standards Board for Accountant's International Code of Ethics for Professional Accountants' (insluitende Internasionale Onafhanklikheid Standaard) onderskeidelik. Ons glo dat die auditbewyse wat ons verkry het, toereikend en toepaslik is om 'n grondslag vir ons auditmening te bied.

Beklemtoning van aangeleentheid - Grondslag van Rekeningkunde

Ek vestig die aandag op Aantekening 1 van die jaarlikse finansiële state, wat die grondslag van rekeningkunde beskryf. Die finansiële jaarstate word in ooreenstemming met die organisasie se eie rekeningkundige beleid opgestel om die finansiële inligtingsbehoefte van die gebruikers te bevredig. Gevolglik is die finansiële jaarstate moontlik nie geskik vir 'n ander doel nie. My mening word nie gewysig ten opsigte van hierdie aangeleentheid nie.

Ander inligting

Die raadslede is verantwoordelik vir die ander inligting. Die ander inligting ingesluit in die dokument met die titel "FEDSAS jaarlikse finansiële state vir die jaar geëindig 31 Desember 2024", wat die Raadsledeverslag en die aanvullende inligting soos uiteengesit in bladsye 27 tot 28 insluit, wat ons verkry het voor die datum van hierdie verslag. Die ander inligting sluit nie die jaarlikse finansiële state en ons ouditeursverslag daarop in nie.

Ons mening oor die jaarlikse finansiële state dek nie die ander inligting nie en ek spreek geen vorm van gerusstelling daaroor uit nie.

INDEPENDENT AUDITORS' REPORT

To the members of FEDSAS

Report on the Audit of the Annual Financial Statements

Opinion

I have audited the annual financial statements of FEDSAS (the entity) set out on pages 12 to 26, which comprise the statement of financial position as at 31 December 2024, statement of comprehensive income, statement of changes in equity and statement of cash flows for the year then ended, and the notes to the annual financial statements, including significant accounting policies.

In my opinion, the annual financial statements of FEDSAS for the year ended 31 December 2024 are prepared, in all material respects, in accordance with the basis of accounting described in Note 1 to the annual financial statements and the requirements of the Constitution of the National Council.

Basis for opinion

conducted my audit in accordance with International Standards on Auditing. My responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Annual Financial Statements section of my report. I am independent of the organisation in accordance with the Independent Regulatory Board for Auditors' Code of Professional Conduct for Registered Auditors (IRBA Code) and other independence requirements applicable to performing audits of annual financial statements in South Africa. I have fulfilled my other ethical responsibilities in accordance with the IRBA Code and in accordance with other ethical requirements applicable to performing audits in South Africa. The IRBA Code is consistent with the corresponding sections of the International Ethics Standards Board for Accountants' International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards). I believe that the audit evidence I have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion.

Emphasis of Matter - Basis of Accounting

I draw attention to Note 1 to the annual financial statements, which describes the basis of accounting. The annual financial statements are prepared in accordance with the organisation's own accounting policies to satisfy the financial information needs of the users of the financial statements. As a result, the annual financial statements may not be suitable for another purpose. My opinion is not modified in respect of this matter.

Other information

The members are responsible for the other information. The other information included in the document titled "FEDSAS annual financial statements for the year ended 31 December 2024", which includes the Member's Report and the supplementary information as set out on pages 27 to 28. The other information does not include the annual financial statements and my auditor's report thereon.

My opinion on the annual financial statements does not cover the other information and I do not express an audit opinion or any form of assurance conclusion thereon.

In verband met ons audit van die jaarlikse finansiële state is dit ons verantwoordelikheid om die ander inligting te lees, en sodoende te oorweeg of die ander inligting weselik teenstrydig is met die jaarlikse finansiële state of kennis verkry gedurende die audit, of andersins blyk om weselik wanvoorgestel te wees. Indien ons, gebaseer op die werk wat ons uitgevoer het, tot die gevolgtrekking kom dat daar 'n weselike wanvoorstelling van hierdie ander inligting is, word van ons vereis om daardie feit te rapporteer. Ons het niks om te rapporteer in die verband nie.

Verantwoordelikhede van die raadslede vir die Jaarlikse Finansiële State

Die raadslede is verantwoordelik vir die opstel en redelike voorstelling van die jaarlikse finansiële state ooreenkomstig met die grondslag van rekeningkunde beskryf in Aantekening 1 by die finansiële jaarstate en die vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad, asook vir die interne kontrole wat deur die lede bepaal is soos benodig om die voorbereiding van die jaarlikse finansiële state moontlik te maak wat sonder weselike wanvoorstellings mag wees, hetsy weens bedrog of foute.

As deel van die opstel van die jaarlikse finansiële state is die raadslede daarvoor verantwoordelik om die entiteit se vermoë om as 'n lopende saak voort te bestaan te beoordeel, en waar toepaslik aangeleenthede wat verband hou met lopende saak en die gebruik van die lopende saak-grondslag van verslagdoening te openbaar, tensy die raadslede beplan om die organisasie te likwideer of om bedrywighede te staak, of geen realistiese alternatief het as om so te maak nie.

Ouditeur se verantwoordelikhede vir die audit van die Jaarlikse Finansiële State

Ons doelwitte is om redelike gerusstelling te verkry dat die jaarlikse finansiële state as 'n geheel sonder weselike wanvoorstelling is, hetsy weens bedrog of foute, en om 'n ouditeursverslag uit te reik wat ons mening bevat. Redelike gerusstelling is 'n hoë vlak van gerusstelling, maar is nie 'n waarborg dat 'n audit wat ooreenkomstig die ISAs uitgevoer is altyd 'n weselike wanvoorstelling sal opspoor wanneer dit bestaan nie. Wanvoorstellings kan ontstaan as gevolg van bedrog of foute, en word individueel of in totaal weselik geag indien dit redelikerwys verwag kan word dat sodanige wanvoorstellings die ekonomiese besluite van gebruikers wat op grond van hierdie jaarlikse finansiële state geneem word, sal beïnvloed.

As deel van 'n audit ooreenkomstig die ISAs, oefen ek professionele oordeel uit en handhaaf ek professionele skeptisisme gedurende die audit. Insluitende:

- Identifiseer en beoordeel die risiko's van weselike wanvoorstelling van die Jaarlikse Finansiële State, hetsy weens bedrog of foute, ontwerp en voer prosedures uit na aanleiding van daardie risiko's, en verkry ouditbewyse wat voldoende en toepaslik is om 'n grondslag vir ons ouditmening te bied. Die risiko van nie-opsporing van 'n weselike wanvoorstelling as gevolg van bedrog is groter as vir 'n weselike wanvoorstelling as gevolg van foute, aangesien bedrog samespanning, vervalsing, doelbewuste weglatings, wanvoorstellings, of die omseiling van interne beheer kan behels.
- Verkry 'n begrip van interne beheer relevant tot die audit ten einde ouditprosedures te ontwerp wat toepaslik is in die omstandighede, maar nie vir die doel om 'n mening uit te spreek oor die effektiwiteit van die entiteit se interne beheer nie.
- Evalueer die toepaslikheid van rekeningkundige beleid wat gebruik is en die redelikheid van rekeningkundige ramings en verwante openbaarmaking wat deur bestuur gemaak is.

In connection with my audit of the annual financial statements, my responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the annual financial statements or my knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work I have performed, I conclude that there is a material misstatement of this other information, I am required to report that fact. I have nothing to report in this regard.

Responsibilities of the board members for the Annual Financial Statements

The members are responsible for the preparation of the annual financial statements in accordance with the basis of accounting described in Note 1 to the annual financial statements and the requirements of the Constitution of the National Council, for determining that the basis of preparation is acceptable in the circumstance and for such internal control as the directors determine is necessary to enable the preparation of annual financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the annual financial statements, the members are responsible for assessing the entity's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless the members either intend to liquidate the entity or to cease operations, or have no realistic alternative but to do so.

Auditor's responsibilities for the audit of the Annual Financial Statements

My objectives are to obtain reasonable assurance about whether the annual financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes my opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with International Standards on Auditing will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these annual financial statements.

As part of an audit in accordance with International Standards on Auditing, I exercise professional judgement and maintain professional scepticism throughout the audit. I also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the annual financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the organisation's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by the members.

- Kom tot 'n gevolgtrekking oor die toepaslikheid van die raadslede se gebruik van die lopende saak-grondslag van verslagdoening, en gebaseer op ouditbewyse verkry, kom tot 'n gevolgtrekking oor die bestaan van 'n wesenlike onsekerheid wat verband hou met gebeure of omstandighede wat beduidende twyfel kan laat bestaan oor die groep en die genootskap se vermoë om as 'n lopende saak voort te bestaan. Waar ons tot die gevolgtrekking kom dat 'n wesenlike onsekerheid bestaan word daar van ons vereis om in ons ouditeursverslag aandag te vestig op die toepaslike openbaarmaking in die jaarlikse finansiële state, of, indien sodanige openbaarmaking onvoldoende is, om ons mening te wysig. Ons gevolgtrekkings word gebaseer op ouditbewyse verkry tot en met die datum van ons ouditeursverslag. Toekomstige gebeure en omstandighede mag egter daartoe aanleiding gee dat die groep en / of die genootskap ophou om as 'n lopende saak voort te bestaan.

- Evalueer die algehele voorstelling, struktuur en inhoud van die jaarlikse finansiële state, insluitende die openbaarmaking, en of die jaarlikse finansiële state die onderliggende transaksies en gebeure op só 'n manier weergee dat redelike voorstelling bereik word.

Ek kommunikeer met die organisasie oor, onder andere, die beplande omvang en tydsberekening van die audit en beduidende ouditbevindinge, insluitende enige beduidende tekortkominge in interne beheer wat ek tydens ons audit identifiseer.

Verslag rakende ander wetlike en regulatoriese vereistes

In terme van die IRBA-kode wat in die Staatskoerant, nommer 39475, op 4 Desember 2015 gepubliseer is, bevestig ek dat Core Audit Incorporated FEDSAS geoudit het vir 7 jaar.

Ms A Brink
Director
Registered Auditor
Chartered Accountant (SA)

- Conclude on the appropriateness of the members use of the going concern basis of accounting and based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the organisation's ability to continue as a going concern. If I conclude that a material uncertainty exists, I am required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the annual financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify my opinion. My conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of my auditor's report. However, future events or conditions may cause the entity to cease to continue as a going concern.

- Evaluate the overall presentation, structure and content of the annual financial statements, including the disclosures, and whether the annual financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

I communicate with the members regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that I identify during my audit.

Report on other legal and regulatory requirements

In terms of the IRBA Rule published in Government Gazette Number 39475 dated 4 December 2015, I report that Core Audit Incorporated has audited FEDSAS for 7 years.

PRAKTISYN KOMPILASIE VERSLAG

Aan die lede van FEDSAS

Ek het die jaarlikse finansiële state van FEDSAS, soos uiteengesit op bladsy 12 - 28, opgestel volgens die inligting wat aan my verskaf is. Hierdie jaarlikse finansiële state bestaan uit die staat van finansiële posisie soos op 31 Desember 2024, en die staat van omvattende inkomste, staat van verandering in ekwiteit en staat van kontantvloei vir die jaar wat op daardie datum geëindig het, en die aantekeninge wat bestaan uit 'n opsomming van beduidende rekeningkundige beleide en ander verduidelikende inligting.

Ek het die kompilasie gedoen volgens die Internasionale Standaard van Verwante Dienste 4410 (Hersien), Kompilasie aanstellings.

Ek het my kundigheid in rekeningkunde en finansiële verslagdoening aangewend om u by te staan met die opstel en aanbieding van die jaarlikse finansiële state op grond van rekeningkunde beskryf in Aantekening 1 van die finansiële jaarstate. Ek het aan die relevante etiese vereistes voldoen, insluitend beginsels van integriteit, objektiwiteit, professionele bevoegdheid en behoorlike sorg.

Die jaarlikse finansiële state en die akkuraatheid en volledigheid van die inligting wat gebruik is om op te stel is u verantwoordelikheid.

Aangesien 'n kompilasie nie 'n gerustellingsaanstelling is nie, hoef ek nie die akkuraatheid of volledigheid van die inligting wat u aan my verskaf is om die jaarlikse finansiële state te kompilleer, te verifieer nie. Gevolglik, spreek ek geen mening uit om aan te dui of die jaarlikse finansiële state voltooi is in lyn met die rekeningkunde beskryf in Aantekening 1 van die finansiële jaarstate.

Ms HE Venter
Director
Registered Auditor
Chartered Accountant (SA)

PRACTITIONER'S COMPILATION REPORT

To the members of FEDSAS

I have compiled the annual financial statements of FEDSAS, as set out on pages 12 - 28, based on the information you have provided. These annual financial statements comprise the statement of financial position of FEDSAS as at 31 December 2024, the statement of comprehensive income, statement of changes in equity and statement of cash flows for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory information.

I performed this compilation engagement in accordance with International Standard on Related Services 4410 (Revised), Compilation Engagements.

I have applied my expertise in accounting and financial reporting to assist you in the preparation and presentation of these annual financial statements on the basis of accounting described in Note 1 to the annual financial statements. I have complied with relevant ethical requirements, including principles of integrity, objectivity, professional competence and due care.

These annual financial statements and the accuracy and completeness of the information used to compile them are your responsibility.

Since a compilation engagement is not an assurance engagement, I am not required to verify the accuracy or completeness of the information you provided to me to compile these annual financial statements. Accordingly, I do not express an audit opinion or a review conclusion on whether these annual financial statements are prepared in accordance with the basis of accounting described in Note 1 to the annual financial statements.

LEDE SE VERSLAG

Die lede het die voorreg om hulle verslag rakende die jaarlikse finansiële state van FEDSAS vir die jaar geëindig 31 Desember 2024 voor te lê.

1. Aard van besigheid

FEDSAS is geïnkorporeer en is werksaam in Suid-Afrika en is hoofsaaklik betrokke by die ondersteuning van skoolbeheerliggame by die uitvoering van hulle pligte.

Gedurende die jaar het geen wesenlike veranderinge plaasgevind ten opsigte van die besigheidsaktiwiteite nie.

Daar was geen wesenlike veranderinge in die aard van die organisasie se besigheid vanaf die vorige jaar nie.

2. Hersiening van finansiële resultate en aktiwiteite

Die finansiële jaarstate is opgestel in ooreenstemming met entiteitspesifieke grondslag van rekeningkunde en die vereistes van die Grondwet van die Nasionale Raad. Die rekeningkundige beleid is konsekwent toegepas in vergelyking met die vorige jaar.

Volledige besonderhede van die finansiële posisie, die bedryfsresultate en die kontantvloeï van die onderneming word in hierdie finansiële jaarstate uiteengesit.

3. Versekering en risikobestuur

Die onderneming volg 'n beleid om jaarliks risiko's te identifiseer wat verband hou met bates en moontlike laste voortspruitend uit besigheidstransaksies. Waar dit moontlik is word bates outomaties ingesluit. Daar is ook deurlopende batesrisiko-kontroleprogramme wat uitgevoer word tesame met die versekeringsmakelaars van die organisasie. Alle risiko's word geag behoorlik gedek te wees, behalwe vir die politieke risiko's, in die geval waar soveel dekking as wat redelik beskikbaar is gereël is.

4. Lede

Die lede in ampsoffisiële posisies op die datum van die verslag is as volg:

Lede

- Dr S Mellors (Voorsitter)
- Dr HJ Deacon (Hoof Uitvoerende Beampte)
- Daar was geen veranderinge vir die huidige periode in oorsig nie.

5. Eiendom, aanleg en toerusting

Daar was geen verandering in die aard van eiendom, aanleg en toerusting van die organisasie of in die beleid rakende hulle gebruik nie.

MEMBERS' REPORT

The members have pleasure in submitting their report on the annual financial statements of FEDSAS for the year ended 31 December 2024.

1. Nature of business

FEDSAS was incorporated and operates in South Africa and is involved in assisting school governing bodies in the performance of their duties.

There have been no material changes to the nature of the entity's business from the prior year.

There have been no material changes to the nature of the organisation's business from the prior year.

2. Review of financial results and activities

The annual financial statements have been prepared in accordance with Entity specific basis of accounting and the requirements of the Constitution of the National Council. The accounting policies have been applied consistently compared to prior year.

Full details of the financial position, results of operations and cash flow of the organisation are set out in these Annual Financial Statements.

3. Insurance and risk management

The entity follows a policy of reviewing the risks relating to assets and possible liabilities arising from business transactions with its insurers on an annual basis. Wherever possible assets are automatically included. There is also a continuous asset risk control program, which is carried out in conjunction with the entity's insurance brokers. All risks are considered to be adequately covered, except for political risks, in the case of which as much cover as is reasonably available has been arranged.

4. Members

The members in office at the date of this report are as follows:

Members

- Dr S Mellors (Chairperson)
- Dr HJ Deacon (Chief Executive Officer)
- There have been no changes to the members for the period under review.

5. Property, plant and equipment

There was no change in the nature of the property, plant and equipment of the organisation or in the policy regarding their use.

LEDE SE VERSLAG

Op 31 Desember 2024 het die organisasie se belegging in eiendom, aanleg en toerusting R436 864 (2023: R519 634) beloop, waarvan R169 450 (2023: R362 981) in die huidige jaar toegevoeg is.

6. Na balanstaat gebeurde

Die lede is nie bewus van enige ander wesenlike gebeurtenis wat na die verslagdoeningsdatum en tot op die datum van hierdie verslag plaasgevind het nie.

7. Lopende saak

Die Jaarlikse Finansiële State is opgestel op grond van rekeningkundige beleid wat op 'n lopende saak-grondslag gebaseer was. Dié grondslag veronderstel dat daar fondse sal wees om toekomstige bedrywighede te befonds en dat die realisering van bates en die vereffening van laste, voorwaardelike aanspreeklikhede en verbintenisse in die gewone gang van sake sal plaasvind.

8. Ouditeur

Core Audit Ingelyf is in 2024 as ouditeur van die onderneming voortgesit.

Tydens die algemene jaarvergadering sal die lede gevra word om Core Audit Incorporated weer aan te stel as onafhanklike eksterne ouditeur van die organisasie en om te bevestig dat Me A Brink die aangewese ouditeur vir die 2025 finansiële jaar sal wees.

9. Datum van magtiging vir uitreik van finansiële state

Die Jaarlikse Finansiële State is deur die raadslede 20 Maart 2025 gemagtig vir uitreiking. Geen magtiging is aan enige iemand gegee om die Finansiële State te wysig na die datum van uitreiking nie.

MEMBERS' REPORT

At 31 December 2024 the organisation's investment in property, plant and equipment amounted to R436 864 (2023: R519 634), of which R169 450 (2023: R362 981) was added in the current year through additions.

6. Events after the reporting period

The members are not aware of any other material event which occurred after the reporting date and up to the date of this report.

7. Going concern

The Annual Financial Statements have been prepared on the basis of accounting policies applicable to a going concern. This basis presumes that funds will be available to finance future operations and that the realisation of assets and settlement of liabilities, contingent obligations and commitments will occur in the ordinary course of business.

8. Auditors

Core Audit Incorporated continued in office as auditor for the organisation for 2024.

At the annual general meeting, the members will be requested to reappoint Core Audit Incorporated as the independent external auditor of the organisation and to confirm Me A Brink as the designated lead audit partner for the 2025 financial year.

9. Date of authorisation for issue of financial statements

The Annual Financial Statements have been authorised for issue by the members on 20 March 2025. No authority was given to anyone to amend the financial statements after the date of issue.

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEEËNDIG
31 DESEMBER 2024

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2024

STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE SOOS OP
31 DESEMBER 2024

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION AS AT
31 DECEMBER 2024

	Aant.	2024 R	2023 R	Notes	
BATES					ASSETS
Nie-bedryfsbates					Non-current assets
Eiendom, aanleg en toerusting	2	436 864	519 634	2	Property, plant and equipment
Ander finansiële bates	3	-	83 672	3	Other financial assets
		<u>436 864</u>	<u>603 306</u>		
Bedryfsbates					Current assets
Handels- en ander debiteure	4	178 103	473 097	4	Trade and other receivables
Kontant- en kontantekwivalente	5	14 631 090	14 461 375	5	Cash and cash equivalents
		<u>14 809 193</u>	<u>14 934 472</u>		
Totale Bates		<u>15 246 057</u>	<u>15 537 778</u>		Total Assets
EKWITEIT EN LASTE					EQUITY AND LIABILITIES
Ekwiteit					Equity
Fondse en reserwes		1 538 235	2 321 623		Funds and Reserves
Behoue inkomste		11 908 137	11 366 452		Retained income
		<u>13 446 372</u>	<u>13 688 075</u>		
Bedryfslaste					Current liabilities
Handels- en ander krediteure	6	1 799 685	1 849 703	6	Trade and other payables
Totale Ekwiteit en Laste		<u>15 246 057</u>	<u>15 537 778</u>		Total Equity and Liabilities

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2024

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED 31
DECEMBER 2024

STAAT VAN OMVATTENDE INKOMSTE

STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME

	Aant.	2024 R	2023 R	Notes	
Inkomste	7	23 351 106	21 000 834	7	Revenue
Ander inkomste	8	5 069 024	4 364 460	8	Other income
Bedryfsuitgawes	9	(29 151 433)	(24 518 862)	9	Operating expenses
Bedryfs (tekort)/ surplus		(731 303)	846 432		Operating (deficit) /surplus
Beleggingsinkomste	10	1 770 405	1 553 073	10	Investment revenue
Rente van toepassing op fondse	11	(169 659)	(72 237)	11	Interest relating to reserve funds
Fondse oorgedra aan reserwes		(327 758)	(2 287 463)		Funds transferred to reserves
Oorskot vir die jaar		541 685	39 805		Surplus for the year
Beweging in fondse					Movement of funds
Rente		169 659	72 237		Interest
Oordra na/(van) fondse		327 758	2 287 463		Distribution to /(transfer) from funds
Fondse aangewend		(1 280 806)	(550 452)		Utilisation of funds
Netto beweging in fondse		(783 389)	1 809 248		Net movement in funds
Totale omvattende (tekort) /oorskot vir die jaar		(241 704)	1 849 053		Total comprehensive(deficit)/ surplus for the year

TAO Fonds / TAO Fund	Jaarlikse algemene vergadering fonds en ongewing ontledingsfonds / Annual general meeting fund and Environmental analysis fund	Publikasiefonds / Publication fund	Diversiteitsfonds / Diversity fund	Elektroniese Toerustingvervanging 'in geval van skade' fonds / Electronic Equipment Replacement 'in case of damage' fund	Regsfonds / Legal fund	Totale reserves / Total reserves	Behoue verdienste / Retained income	Totale ekwiteit / Total equity
R	R	R	R	R	R	R	R	R
109 195	350 000	43 130	-	-	10 052	512 377	11 326 646	11 839 023
-	-	-	-	-	-	-	2 327 267	2 327 267
-	-	-	-	-	-	-	2 327 267	2 327 267
15 756	-	72	24 833	-	31 576	72 237	-	72 237
(78 880)	-	(53 632)	(417 940)	-	-	(550 452)	-	(550 452)
301 387	50 000	12 035	1 143 107	-	780 932	2 287 461	(2 287 461)	-
238 263	50 000	(41 525)	750 000	-	812 508	1 809 246	(2 287 461)	(478 215)
347 458	400 000	1 605	750 000	-	822 560	2 321 623	11 366 452	13 688 075
-	-	-	-	-	-	-	869 444	869 444
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	869 444	869 444
44 221	-	688	60 715	-	64 035	169 659	-	169 659
(148 667)	(321 424)	-	(810 715)	-	-	(1 280 806)	-	(1 280 806)
-	200 000	5 282	-	26 147	96 330	327 759	(327 759)	-
(104 446)	(121 424)	5 970	(750 000)	26 147	160 365	(783 388)	(327 759)	(1 111 147)
243 012	278 576	7 575	-	26 147	982 925	1 538 235	11 908 137	13 446 372

Balans op 1 Januarie 2023

Surplus vir die jaar

Totale omvattende surplus vir die jaar

Rente

Aanwend van fondse

Oordrag van fondse

Totale beweging

Balans op 1 Januarie 2024

Surplus vir die jaar

Ander omvattende inkomste

Totale omvattende surplus vir die jaar

Rente

Aanwend van fondse

Oordrag van fondse

Totale beweging

Balans op 31 Desember 2024

Balans on 1 January 2023

Surplus for the year

Total comprehensive surplus for the year

Interest

Utilisation of funds

Transfer of funds

Total changes

Balans on 1 January 2024

Surplus for the year

Other comprehensive income

Total comprehensive surplus for the year

Interest

Utilisation of funds

Transfer of funds

Total changes

Balance at 31 December 2024

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2024

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2024

STAAT VAN KONTANTVLOEI

STATEMENT OF CASH FLOW

	Aant.	2024 R	2023 R	Notes
Kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite				Cash flows from operating activities
Kontantontvangstes van kliënte		286 681 310	24 945 858	Cash receipts from customers
Kontant betaal aan verskaffers en werknemers		(28 844 127)	(23 912 330)	Cash paid to suppliers and employees
Kontant gegenereer deur/(aangewend in) bedrywighede	16	(162 817)	1 033 525	16 Cash generated from/(used in) operations
Rente inkomste		1 770 405	1 553 073	Interest income
Netto kontant uit bedryfsaktiwiteite		1 607 588	2 586 598	Net cash from operating activities
Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite				Cash flows from investing activities
Aankoop van eiendom, aanleg en toerusting	2	(169 450)	(362 981)	2 Purchase of property, plant and equipment
Verkoop van eiendom, aanleg en toerusting	2	12 383	9 181	2 Sale of property, plant and equipment
Aanwending van fondse		(1 280 806)	(550 452)	Utilisation of funds
Netto kontant uit beleggingsaktiwiteite		(1 437 873)	(904 252)	Net cash from investing activities
Totale kontantbeweging vir die jaar		169 715	1 682 346	Total cash movement for the year
Kontant aan die begin van die jaar		14 461 375	12 779 029	Cash at the beginning of the year
Totale kontant op jaareinde	5	14 631 090	14 461 375	5 Total cash at year end

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

1. Basis van voorbereiding en 'n opsomming van die beduidende rekeningkundige beleide

Die finansiële jaarstate is op 'n lopende saak-grondslag opgestel in ooreenstemming met die rekeningkundige beleid soos hieronder uiteengesit. Die finansiële jaarstate is op die historiese koste-grondslag opgestel. Hulle word aangebied in Suid-Afrikaanse Rande.

Hierdie rekeningkundige beleid stem ooreen met die vorige tydperk, behalwe vir die volgende: FEDSAS het besluit om hul finansiële state vir 31 Maart 2024 op hul eie finansiële grondslag voor te berei in plaas van Internasionale Finansiële Verslagdoeningstandaarde vir Klein en Mediumgrootte Entiteite as gevolg van die aard van die entiteit. Dit het slegs gelei tot die skepping van spesifieke doelfondse wat in die toekoms gebruik kan word.

1.1 Beduidende verordeninge en bronne van ramings-onsekerheid

Kritiese verordeninge met toepassing van die rekeningkundige beleide

Bestuur het nie kritiese oordeel oor die toepassing van rekeningkundige beleid gemaak nie, behalwe dié wat ramings behels, wat die finansiële jaarstate aansienlik sou beïnvloed.

Sleutelbronne van beramingsonsekerheid

Die jaarlikse finansiële state sluit nie bates of laste in waar die drabedrag gebaseer is op ramings en waarvoor daar 'n beduidende risiko van wesenlike aanpassings in die komende finansiële jaar as gevolg van die sleutelaannames is nie.

1.2 Eiendom, aanleg en toerusting

Eiendom, aanleg en toerusting is tasbare items wat gehou word vir gehou word vir eie gebruik of vir die verhuring aan ander en sal na verwagting in meer as een tydperk gebruik word.

Eiendom, masjinerie en toerusting word aanvanklik teen kosprys gemeet.

Koste sluit kostes in wat aanvanklik aangegaan is om eiendom, aanleg en toerusting te verkry en te bou sowel as die koste wat daarna aangegaan is om daarby aan te bou, 'n deel daarvan te vervang of dit te diens. Indien die vervangingskoste van 'n item in die drabedrag van 'n ander item eiendom, masjinerie en toerusting erken word, word die erkenning van die drabedrag van die betrokke item omgeswaai.

ACCOUNTING POLICIES

1. Basis of preparation and summary of significant accounting policies

The annual financial statements have been prepared on a going concern basis in accordance with the accounting policies as set out below. The annual financial statements have been prepared on the historical cost basis. They are presented in South African Rands.

These accounting policies are consistent with the previous period, except for the following: FEDSAS decided to prepare their financial statements for 31 March 2024 on their own accounting policies instead of International Financial Reporting Standards for Small and Medium sized Entities due to the nature of the entity. This resulted in creating specific purpose funds to be utilised in the future.

1.1 Significant judgements and sources of estimation uncertainty

Critical judgements in applying accounting policies

Management did not make critical judgements in the application of accounting policies, apart from those involving estimations, which would significantly affect the annual financial statements.

Key sources of estimation uncertainty

The financial statements do not include assets or liabilities whose carrying amounts were determined based on estimations for which there is significant risk of material adjustments in the following financial year as a result of the key estimation assumptions.

1.2 Property, plant and equipment

Property, plant and equipment are tangible assets which the organisation holds for its own use or for the rental to others and which are expected to be used for more than one period.

Property, plant and equipment is initially measured at cost.

Costs includes costs incurred initially to acquire or construct an item of property, plant and equipment and costs incurred subsequently to add to, replace part of, or service it. If a replacement cost is recognised in the carrying amount of an item of property, plant and equipment, the carrying amount of the replaced part is derecognised.

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

Uitgawes wat later aangegaan word vir groot dienste, aanvullings of vervanging van onderdele van vaste eiendom, aanleg en toerusting word gekapitaliseer indien dit waarskynlik is dat toekomstige ekonomiese voordele verbonde aan die organisasie en die koste betroubaar gemeet kan word. Die daaglikse bedieningskoste word by die wins of verlies ingesluit in die tydperk waarin dit aangegaan word.

Eiendom, aanleg en toerusting word vervolgens getoon teen kosprys minus opgelope waardevermindering en opgehoopte waardedalingsverliese, behalwe vir grond wat teen kosprys getoon word minus enige opgehoopte waardedalingsverliese.

Waardevermindering van 'n bate begin wanneer die bate beskikbaar is vir gebruik soos beplan is deur bestuur. Waardevermindering is gehê om die bates se drawaardes af te skryf oor die geskatte nutsduur na hul geskatte reswaardes, deur die metode te gebruik wat die patroon van gebruik van die ekonomiese voordele van die bates die beste aandui.

Die gebruiksduur van eiendom, aanleg en toerusting is onder uiteengesit:

Item	Metode en nutsduur	
Kantoortoerusting	Reguitlyn grondslag	5
Rekenaartoe­rusting	Reguitlyn grondslag	3

Wanneer daar aanduidings is dat die nutsduur en reswaardes van die items van eiendom, aanleg en toerusting verander het sedert die mees onlangse jaarlikse verslagdoening datum, word dit herasse­seer. Enige veranderinge word daarna erken as 'n verandering in rekeningkundige raming.

Waardedalingstoetse word op eiendom, aanleg en toerusting uitgevoer as daar 'n aanduiding is dat dit benadeel kan word. Wanneer die drabedrag van 'n eiendom, aanleg en toerusting beoordeel word as hoër as die beraamde verhaalbare bedrag, word 'n waardedalingsverlies onmiddellik in die wins of verlies erken om die drabedrag in ooreenstemming met die verhaalbare bedrag te bring.

n Item van eiendom, aanleg en toerusting word on­terken met verkoop of wanneer daar nie toekomstige ekonomiese voordele verwag word uit die gebruik of verkoop. Enige wins of verlies wat ontstaan uit die verkoop van die item van eiendom, aanleg en toersusting, bepaal as die verskil tussen die netto opbrengs, indien enige, en die drabedrag van die item, is ingesluit in die wins of verlies wanneer die bate onterken word.

ACCOUNTING POLICIES

Expenditure incurred subsequently for major services, additions to or replacement of parts of property, plant and equipment are capitalised if it is probable that future economic benefits associated which the expenditure will flow to the organisation and the cost can be measured reliable. Day to day servicing costs are included in profit or loss in the period in which they are incurred.

Property, plant and equipment is subsequently stated at cost less accumulated depreciation and any accumulated impairment losses, except for land which is stated at cost less any accumulated impairment losses.

Depreciation of an asset commences when the asset is available for use as intended by management. Depreciation is charged to write off the asset's carrying amount over its estimated useful life to its estimated residual value, using a method that best reflects the pattern in which the asset's economic benefits are consumed by the organisation.

The useful lives of items of property, plant and equipment have been assessed as set below:

Item	Method	Average useful life
Office equipment	Straight line	5
IT equipment	Straight line	3

When indicators are present that the useful lives and residual values of items of property, plant and equipment have changed since the most recent annual reporting date, they are reassessed. Any changes are accounted for prospectively as a change in accounting estimate.

Impairment tests are performed on property, plant and equipment when there is an indicator that they may be impaired. When the carrying amount of an item of property, plant and equipment is assessed to be higher than the estimated recoverable amount, an impairment loss is recognised immediately in profit or loss to bring the carrying amount in line with the recoverable amount.

An item of property, plant and equipment is derecognised upon disposal or when no future economic benefits are expected from its continued use or disposal. Any gain or loss arising from the derecognition of an item of property, plant and equipment, determined as the difference between the net disposal proceeds, if any, and the carrying amount of the item, is included in profit or loss when the item is derecognised.

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

1.3 Finansiële instrumente

Aanvanklike meting

Finansiële instrumente word aanvanklik gemeet teen transaksieprys (transaksiekoste ingesluit behalwe met aanvanklike meting van finansiële bates en laste wat gemeet word teen billike waarde deur wins of verlies) tensy die ooreenkoms 'n finansieringstransaksie in effek is wat teen die huidige waarde van toekomstige betalings gemeet word, verdiskonteer teen 'n markverwante rentekoers van 'n soortgelyke skuldinstrument.

Finansiële instrumente teen geamortiseerde koste

Dit sluit lenings, handelsdebiteure en handelsdebiteure in. Daardie skuldinstrumente wat aan die kriteria in artikel 11.8 (b) van die standaard voldoen, word vervolgens teen die geamortiseerde koste gemeet volgens die effektiewe rente-metode. Skuldinstrumente wat as bedryfsbates of bedryfslaste geklassifiseer word, word gemeet teen die onbeperkte bedrag van die kontant wat na verwagting ontvang of betaal sal word, tensy die reëling effektief 'n finansieringstransaksie uitmaak.

Aan die einde van elke verslagdoeningsdatum word die drabedrae van bates wat in hierdie kategorie gehou word, hersien om te bepaal of daar objektiewe bewyse van waardedaling is. As daar objektiewe bewyse is, word die verhaalbare bedrag geskat en vergelyk met die drabedrag. As die geraamde verhaalbare bedrag liefhebber is, word die drabedrag verminder tot die beraamde verhaalbare bedrag, en 'n waardedalingsverlies word in die wins of verlies erken.

Finansiële instrumente teen koste

Verpligtinge om 'n lening te ontvang word gemeet teen koste minus waardedaling.

Ekweitsinstrumente wat nie openbaar verhandel word nie en wie se billike waarde andersins nie betroubaar gemeet kan word sonder onbehoorlike koste of moeite nie, word gemeet teen kosprys minus waardedaling.

Finansiële instrumente teen billike waarde

Alle ander finansiële instrumente word deur wins en verlies teen billike waarde bepaal.

Indien 'n betroubare meting van die billike waarde nie meer beskikbaar is sonder koste of moeite, dan sal die billike waarde op die laaste datum wat so billike meting beskikbaar was hanteer word as die kosptys van die instrument. Die instrument is dan gemeet teen die kosprys minus waardedaling tot bestuur in staat is om die billike waarde sonder koste en moeite te meet.

ACCOUNTING POLICIES

1.3 Financial instruments

Initial measurement

Financial instruments are initially measured at the transaction price (including transaction cost except in the initial measurement of financial assets and liabilities that are measured at fair value through profit or loss) unless the arrangement constitutes, in effect, a financing transaction in which case it is measured at the present value of the future payment discounted at a market rate of interest for a similar debt instrument.

Financial instruments at amortised cost

These include loans, trade receivables and trade payables. Those debt instruments which meet the criteria in section 11.8(b) of the standard, are subsequently measured at amortised cost using the effective interest method. Debt instruments which are classified as current assets or current liabilities are measured at the undiscounted amount of the cash expected to be received or paid, unless the arrangement effectively constitutes a financing transaction.

At each reporting date, the carrying amounts of assets held in this category are reviewed to determine whether there is any objective evidence of impairment. If there is objective evidence, the recoverable amount is estimated and compared with the carrying amount. If the estimated recoverable amount is lower, the carrying amount is reduced to its estimated recoverable amount, and an impairment loss is recognised in profit or loss.

Financial instruments at cost

Commitments to receive a loan are measured at cost less impairment.

Equity instruments that are not publicly traded and whose fair value cannot otherwise be measured reliably without undue cost or effort are measured at cost less impairment.

Financial instruments at fair value

All other financial instruments, including equity instruments that are publicly traded or whose fair value can otherwise be measured reliably, without undue cost or effort, are measured at fair value through profit and loss.

If a reliable measure of fair value is no longer available without undue cost or effort, then the fair value at the last date that such a reliable measure was available is treated as the cost of the instrument. The instrument is then measured at cost less impairment until management are able to measure fair value without undue cost or effort.

1.4 Hure

'n Huurkontrak word geklassifiseer as 'n finansiële bruikhuur indien dit wesenlik alle risiko's en voordele verbonde aan eienaarskap aan die huurder oordra. Al die ander huurkontrakte is bedryfshuurkontrakte.

Bedryfshuur - huurder

Bedryfshuurbetalings word regstreeks op die huurtermyn as 'n uitgawe erken tensy:

- 'n Ander stelselmatige basis verteenwoordigend is van die tydpatroon van die voordeel uit die gehuurde bate, selfs al is die betalings nie op die basis nie, of

- Die betalings gestruktureer is om te styg in ooreenstemming met die verwagte algemene inflasie (gebaseer op gepubliseerde indekse of statistieke) om te vergoed vir die verhuurder se verwagte inflasiekoste.

Enige voorwaardelike huur word as 'n uitgawe erken in die tydperk waarin die aangegaan word.

1.5 Voorraad

Voorraad word op die eerste-in-eerste-uit (EIEU) grondslag teen die kosprys of die verkoopprys minus koste tot voltooiing of verkope bereken.

1.6 Waardedaling van bates

Die organisasie beoordeel op elke verslagdoeningsdatum of daar 'n aanduiding is dat eiendom, aanleg en toerusting blootgestel is aan 'n daling in die waarde daarvan.

As daar so 'n aanduiding is, word die verhaalbare bedrag van enige effekte (of groep verwante bates) geskat en vergelyk met die drabedrag daarvan, maar nie die bedrag hoër as die bedrag nie, word die drabedrag verminder tot die beraamde verhaalbare bedrag, en 'n waardedalingsverlies word onmiddellik in die wins of verlies erken.

As 'n waardedalingsverlies later omkeer, word die drabedrag van die bate (of groep verwante bates) verhoog tot die hersiene raming van die verhaalbare bedrag daarvan, maar nie die bedrag wat bepaal sou word as die waardedalingsverlies nie erken was vir die bate (of groep of bates) in vorige jare nie. 'n Terugs krywing van waardedaling word onmiddellik in die wins of verlies erken.

1.4 Leases

A lease is classified as 'n finance lease if it transfers substantially all the risks and rewards incidental to ownership to the lessee. All other leases are operating leases.

Operating lease - lessee

Operating lease payments are recognised as an expense on a straight-line basis over the lease term unless:

- Another systematic basis is representative of the time pattern of the benefit from the leased asset, even if the payments are not on that basis, or

- The payments are structured to increase in line with expected general inflation (based on published indexes or statistics) to compensate for the lessor's expected inflationary cost increases.

Any contingent rents are expensed in the period they are incurred.

1.5 Inventories

Inventories are measured at the lower of cost and estimated selling price less costs to complete and sell, on the first-in, first-out (FIFO) basis.

1.6 Impairment of assets

The organisation assesses at each reporting date whether there is any indication that property, plant and equipment may be impaired.

If there is any such indication, the recoverable amount of any affected asset (or group of related assets) is estimated and compared with its carrying amount. If the estimated recoverable amount is lower, the carrying amount is reduced to its estimated recoverable amount, and an impairment loss is recognised immediately in profit or loss.

If an impairment loss subsequently reverses, the carrying amount of the asset (or group of related assets) is increased to the revised estimate of its recoverable amount, but not in excess of the amount that would have been determined had no impairment loss been recognised for the asset (or group or assets) in prior years. A reversal of impairment is recognised immediately in profit or loss.

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

1.7 Werknemersvoordele

Korttermyn-werknemersvoordele

Die koste van korttermynwerknemervoordele, dié betaalbaar binne 12 maande nadat die diens gelewer is, soos verlofbetaling en siekteverlof, bonusse en nie-monetêre voordele soos mediese sorg, word erken in die tydperk waarin die diens word gelewer en word nie afslag gegee nie.

1.8 Inkomste

Inkomste word erken in die mate waarin die organisasie die beduidende risiko's en voordele verbonde aan die eienaarskap van goedere aan die koper oorgedra het, of dienste gelewer het ingevolge 'n ooreenkoms, mits die bedrag aan inkomste betroubaar gemeet kan word en dit waarskynlik is dat ekonomiese voordele verbonde aan die transaksie sal na die organisasie vloei. Inkomste word gemeet teen die billike waarde van die vergoeding ontvang of ontvangbaar, uitgesonderd omsetbelasting en kortings.

Rente word erken in wins en verlies volgens die effektiewe rentekoersmetode.

Ledegeld word in wins en verlies erken wanneer dit van die verskeie skole ontvang word.

Skenkings word erken wanneer dit ontvang word, in wins en verlies.

ACCOUNTING POLICIES

1.7 Employee benefits

Short-term employee benefits

The cost of short-term employee benefits, those payable within 12 months after the service is rendered, such as leave pay and sick leave, bonuses, and non-monetary benefits such as medical care, are recognised in the period in which the service is rendered and are not discounted.

1.8 Revenue

Revenue is recognised to the extent that the organisation has transferred the significant risks and rewards of ownership of goods to the buyer, or has rendered services under an agreement provided the amount of revenue can be measured reliably and it is probable that economic benefits associated with the transaction will flow to the organisation. Revenue is measured at the fair value of the consideration received or receivable, excluding sales taxes and discounts.

Interest is recognised, in profit or loss, using the effective interest rate method.

Membership fees are recognised in profit and loss when received from the various schools.

Donations are recognised when received, in profit and loss.

REKENINGKUNDIGE BELEIDE
1.9 Fondse en Reserwes

Fondse word direk ontvang of die direksie het die oordrag van fondse na spesifieke goedgekeurde projekte goedgekeur. Die fondse word dan aangewend deur al die verwante uitgawes aan hierdie fondse toe te wys. Die groei van die beleggings word ook in die ekwiteit erken en die fondse kan aangewend word deur die goedkeuring van die direksie.

Regsfonds - Vrystaat Regsfonds: Hierdie rekening is 'n gesamentlike rekening tussen SAOU Vrystaat en FEDSAS Vrystaat vir sake van gemeenskaplike belang. Hierdie fondse kan slegs aangewend word met toestemming van beide organisasies se provinsiale leiers. Rente op die fonds word in ekwiteit erken en die fondse word dan aangewend deur al die verwante uitgawes aan hierdie fonds toe te wys na goedkeuring.

Regsfonds: Die FEDSAS Regsfonds word van tyd tot tyd aangevul met spesifieke bydraes tot spesifieke regsfondse kwessies. Die bydraes word vir hierdie doel gebruik en die bydrae en doel van die bydrae word dus behou in ag geneem.

Daar is tans 4 spesifieke bydraes wat vir regstappe gebruik word:

1. BELAB – Wysigingswetsontwerp op Basiese Onderwyswet wat alle skole sal raak
2. NNSSF – subsidies in die Oos-Kaap wat nie ten volle betaal word nie
3. Toelatings in Gauteng
4. Regskoste provinsies

TAO Fonds - FEDSAS doen jaarliks aansoek by die Trust vir Afrikaanse Onderwys (TAO) vir projekbefondsing. Hulle verslagdoeningstydperk is Maart tot Februarie en al die projekte by FEDSAS val in twee finansiële jare.

Publikasiefonds - Hierdie fonds is tantième vir FEDSAS-verwante publikasies en skenkings van FEDSAS-personeel wat ontvang word vir toesprake by geleenthede in 'n amptelike FEDSAS-hoedanigheid om te gebruik vir toekomstige moontlike publikasies.

Algemene jaarvergaderingsfonds - Hierdie fonds word gebruik om voorsiening te maak vir die algemene jaarvergadering se toekomstige uitgawes wat gehou word elke drie jaar. FEDSAS dra dus R200 000 per jaar oor na die fonds om in die derde jaar aangewend te word.

ACCOUNTING POLICIES

1.9 Funds and Reserves

Funds are received directly or the board approved the transfer of funds to specific approved projects. The funds are then utilised by allocating all the related expenses to these funds. The growth of the investments are also recognised in the equity and the funds can be utilized by the approval of the board.

Legal Fund - Free State Legal Fund: This account is a joint account between SAOU Free State and FEDSAS Free State for matters of common interest. These funds can only be utilised with consent from both organisations' provincial leaders. Interest on the fund is recognised in equity and the funds are then utilized by allocating all the related expense to this fund after approval.

Legal Fund: The FEDSAS Legal Fund is supplemented from time to time with specific contributions to specific legal issues. The contributions are used for this purpose and the contribution and purpose of the contribution is therefore kept accounted for.

There are currently 4 specific contributions used for legal action:

1. BELAB – Basic Education Law Amendment Bill that will affect all schools
2. NNSSF – subsidies in the Eastern Cape that are not paid in full
3. Admissions in Gauteng
4. Legal fees provinces

TAO Fund - FEDSAS applies annually to the Trust for Afrikaans Education (TAO) for project funding. Their reporting year is March to February and all the projects at FEDSAS fall into two financial years.

Publication fund - This fund is royalties for FEDSAS related publications and donations from FEDSAS staff received for speaking at events in an official FEDSAS capacity to utilise for future possible publications.

Annual general meeting fund - This fund is used to provide for the annual general meeting's future expenses which is held every three years. FEDSAS therefore transfers R200 000 per year to the fund to be utilised in the third year.

REKENINGKUNDIGE BELEIDE

Omgewingsontledingsfonds- Elke 4 jaar doen FEDSAS 'n uitgebreide navorsingsprojek in ons ledeskole.
Groot hoeveelhede data word oor 'n tydperk versamel en verwerk sodat ons verslae kan publiseer of inligting kan kry om sinvol in die media te reageer en/of produkte te ontwikkel. Die geld kom óf uit bedryfsgeld waarvoor ons begroot of uit projekgeld soos die TAO. Die uitgawes is oor meer as een jaar.

Diversiteitsfonds- Die Diversiteitsfonds se doel is om bestuur te voorsien van die finansiële hulpbronne wat nodig is om en behou top professionele swart en bruin individue by FEDSAS. Die fonds beklemtoon FEDSAS se verbintenis tot diversiteit, veral om skole sonder geld in hul huistale te bedien, diversiteit in bestuur te bereik en 'n sterk teenwoordigheid in Afrikataalmedia te vestig.

Elektroniese Toerustingvervanging 'in geval van skade' Fonds - Hierdie fonds is gestig om voorsiening te maak vir selfversekering, met 'n jaarlikse begroting van R50 000 wat aan die fonds toegeken is. Hierdie bedrag sal jaarliks hersien word om die optimale balans vir die fonds te bepaal.

ACCOUNTING POLICIES

Environmental analysis fund- Every 4 years, FEDSAS conducts an extensive research project in our member schools. Large amounts of data are collected and processed over a period of time so that we can publish reports or get information to respond meaningfully in the media and/or develop products. The money comes either from operating money for which we budget or from project money such as the TAO. The expenses are in more than one year.

Diversity Fund- The Diversity Fund's goal is to provide management with the financial resources necessary to attract and retain top professional black and coloured individuals at FEDSAS. The fund highlights FEDSAS' commitment to diversity, particularly serving no-fee schools in their home languages, achieving diversity in governance, and establishing a strong presence in African language media.

Electronic Equipment Replacement 'in case of damage' Fund - This fund has been established to provide for selfinsurance, with an annual budget of R50 000 allocated to the fund. This amount will be reviewed annually to determine the optimal balance for the fund.

2. Eiendom, aanleg en toerusting / Property, plant and equipment

	2024		2023		
	Koste/ Cost	Opgehoopte waarde- vermindering / Accumulated depreciation	Drawaarde / Carrying value	Opgehoopte waarde- vermindering / Accumulated depreciation	Drawaarde / Carrying value
Kantoortoerusting/Office equipment	350 641	(133 361)	217 280	338 641	273 749
Rekenaartoerusting/IT equipment	1 142 075	(922 491)	219 584	995 447	245 885
Totaal / Total	1 492 716	(1 055 852)	436 864	1 334 088	519 634

Rekonsiliasie van eiendom, aanleg en toerusting / Reconciliation of property, plant and equipment - 2024

	Openings-balanse/ Opening balances	Toevoegings / Additions	Verkope/ Disposals	Waardevermin- dering / Depreciation	Totaal/Total
Kantoortoerusting / Office equipment	273 749	12 000	-	(68 469)	217 280
Rekenaartoerusting / IT equipment	245 885	157 450	(939)	(182 812)	219 584
Totaal / Total	519 634	169 450	(939)	(251 281)	436 864

Rekonsiliasie van eiendom, aanleg en toerusting / Reconciliation of property, plant and equipment - 2023

	Openings-balanse/ Opening balances	Toevoegings / Additions	Verkope/ Disposals	Waardevermin- dering / Depreciation	Totaal/Total
Kantoortoerusting / Office equipment	35 473	271 457	-	(33 181)	273 749
Rekenaartoerusting / IT equipment	348 008	91 524	(6 984)	(186 663)	245 885
Totaal / Total	383 481	362 981	(6 984)	(219 844)	519 634

AANTEKENINGE TOT DIE STAAT VAN FINANSIËLE STATE

	2024 R	2023 R
3. Ander finansiële bates		
Teen geamortiseerde koste		
SA Onderwys Ontwikkelingstrust	83 672	83 672
Waardeaanpassing	(83 672)	-
	-	83 672
Die bogenoemde lening is onverseker, dra rente soos van tyd tot tyd ooreengekom en het waardeaanpassing gedurende die jaar ondergaan aangesien die lede nie glo dat die bedrag verhaalbaar sal wees nie.		
Nie-bedryfsbates		
Teen geamortiseerde koste	-	83 672
4. Handels- en ander debiteure		
Handelsdebiteure	178 103	123 856
Vooruitbetalings	-	63 303
Opgelope rente	-	285 938
	178 103	473 097
Ingesluit in debiteure is 'n voorsiening vir krediet verliese van R22 371 (2023:R0),		
5. Kontant- en kontantekwivalente		
Kontant en kontantekwivalente bestaan uit:		
Banksaldo's	14 331 004	14 173 575
Kontant deposito: Vrystaat Regsfonds	56 586	51 800
Ander kontant en kontant ekwivalente	243 500	236 000
	14 631 090	14 461 375
6. Handels- en ander krediteure		
Bedrae vooruitontvang	1 689 769	1 621 673
Handelskrediteure	24 383	41 926
BTW	85 533	186 104
	1 799 685	1 849 703
7. Inkomste		
Lidmaatskapfooie	23 265 888	20 928 660
Aansluitingsfooie	85 218	72 174
	23 351 106	21 000 834

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS

3. Other financial assets
At amortised cost
SA Onderwys Ontwikkelingstrust
Impairment
The above-mentioned loan is unsecured, bears interest as agreed upon from time to time and was impaired during the year as the members do not believe the amount will be recoverable.
Non-current asset
At amortised cost
4. Trade and other receivables
Trade receivables
Prepayments
Accrued interest
Included in trade receivables is a provision for credit losses of R22 371 (2023:R0).
5. Cash and cash equivalents
Cash and cash equivalents consist of:
Bank balances
Cash deposit: Free State legal fund
Other cash and cash equivalents
6. Trade and other payables
Income received in advance
Trade payables
VAT
7. Revenue
Membership fees
Joining fees

	2024 R	2023 R	
8. Ander inkomste			8. Other income
Advertensie en bemarkings inkomste	40 337	-	Advertising and marketing income
Slegteskulde ingevorder	3 264	-	Bad debt recovered
Projek befondsing	2 724 984	2 169 518	Project funding
FEDSAS Sentrum vir Finansies en Risiko	394 900	521 043	FEDSAS Centre for Finance and Risk
FEDSAS Sentrum vir Tegnologie	478 508	358 289	FEDSAS Centre for Technology
FEDSAS produkte	27 505	27 246	FEDSAS products
Onthaal inkomste	52 043	-	Gatherings
Regsfondsbydrae	237 502	775 715	Legal fund contribution
Lede geld	40 692	24 430	Membership fees
Moedertaal inisiatief	-	236 885	Native language initiative
Wins met verkoop van bates	11 444	2 197	Profit on disposal of assets
Verkoop van boeke	552 904	76 767	Sale of books
SGB training income	463 011	-	SGB training income
VRL opleidings inkomste	27 391	-	VRL training income
Webinaar inkomste	14 539	172 370	Webinar income
	<u>5 069 024</u>	<u>4 364 460</u>	
9. Bedryfsuitgawes			9. Operating expenses
Bedryfsuitgawes sluit die volgende uitgawes in:			Operating expenses include the following expenses:
Bedryfshuurkoste			Operating lease charges
Huurhuur op bedryfshuur			Lease rentals on operating lease
- Kontraktuele bedrae	39 104	24 467	Contractual amounts -
Waardevermindering op eiendom, aanleg en toerusting	251 281	219 844	Depreciation and amortisation
Werknemers kostes	19 180 422	16 539 352	Employee costs
10. Beleggingsinkomste			10. Investment revenue
Rente inkomste			Interest revenue
Bankbalanse	1 770 405	1 553 073	Bank balances
11. Rente op toepasing van reserwes fondse			11. Interest relating to reserve funds
Fondse	169 659	72 237	Funds
12. Ouditeurs vergoeding			12. Auditor's remuneration
Foöie	31 500	32 326	Fees
13. Koste van voorraad aangewend			13. Cost of inventory utilised
Voorraad openingsaldo	-	194 453	Inventory opening balance
Aankope vir die jaar	5 394	46 534	Purchases for the year
Fedsas in 'n boks	30 039	30 093	Fedsas in a box
	<u>35 433</u>	<u>271 080</u>	
14. Subsidie			14. Subsidy
Inkomste	1 741 612	-	Income
Uitgawe	(1 773 158)	-	Expense
	<u>(31 546)</u>	<u>-</u>	

	2024 R	2023 R
15. Belasting		
Daar is geen voorsiening gemaak vir belasting vir 2024 nie, aangesien die organisasie geregistreer is as 'n organisasie sonder winsoogmerk met NPO-nommer: 128-598. Die entiteit is dus vrygestel van inkomstebelasting ingevolge a 10(1)(cN) van die Wet op Inkomstebelasting van 1962.		
16. Kontant gegenereer uit bedrywighede		
(Verlies) / Wins voor belasting	541 685	39 806
Aanpassing vir:		
Waardevermindering	251 281	219 844
Wins met verkoop van bates	(11 444)	(2 197)
Rente ontvang	(1 600 746)	(1 480 838)
Fondse oorgedra na reserwes	327 758	2 287 463
Lening aanpassing	83 672	-
Voorsiening van slegteskulde	22 371	
Veranderinge in bedryfskapitaal		
Voorraad	-	194 453
Handels- en ander debiteure	272 624	(417 239)
Handels- en ander krediteure	(50 018)	192 233
	<u>(162 817)</u>	<u>1 033 525</u>

17. Gebeurlikhede / Contingencies

FEDSAS het die SAID in 2019 genader en geraadpleeg oor die kwessie van nie-nakoming van artikel 23(1)(a) van die Wet op Belasting op Toegevoegde Waarde 89 van 1991. Na vrywillige konsultasie met die SAID om hierdie saak aan te spreek, het FEDSAS nie daaropvolgende korrespondensie of instruksies van die SAID met betrekking tot die proses vorentoe, dus van die bestaan van 'n moontlike aanspreeklikheid of die kwantum van sodanige aanspreeklikheid nie op hierdie tydstip bepaal word nie. FEDSAS is in besit van 'n bygewerkte Belastingklaringsertifikaat en die organisasie is van mening dat dit nie nodig is om voorsiening te maak vir 'n aanspreeklikheid op die finansiële jaareinde nie.

FEDSAS approached SARS in 2019 and consulted on the issue of non-compliance with section 23(1)(a) of the Value Added Tax Act 89 of 1991. Following voluntary consultation with SARS to address this matter, FEDSAS has not received subsequent correspondence or instructions from SARS with respect to the process going forward, as such the existence of a possible liability or the quantum of such liability cannot be determined at this time. FEDSAS is in possession of an updated Tax clearance certificate and the organisation is of the opinion that there is no need to provide for a liability at the financial year-end.

18. Verwante partye

Verhoudings	
Verwante trust	SA Onderwys Ontwikkelings Trust
Saldo's en transaksies met ander verwante partye	
Verwante party saldo's	
Leningsrekeninge - verskuldig deur verwante partye	
SA Onderwys Ontwikkelings Trust	83 672
SA Onderwys Ontwikkelings Trust - waardeaanpassing	(83 672)
	<u>-</u>
	<u>83 672</u>

19. Lopende saak/Going concern

Die finansiële jaarstate is opgestel op grond van rekeningkundige beleid van toepassing op 'n lopende saak. Hierdie basis veronderstel dat fondse beskikbaar sal wees om toekomstige bedrywighede te finansier en dat die realisering van bates en vereffening van laste, voorwaardelike verpligtinge en verpligtinge in die gewone loop van besigheid sal plaasvind.

The annual financial statements have been prepared on the basis of accounting policies applicable to a going concern. This basis presumes that funds will be available to finance future operations and that the realisation of assets and settlement of liabilities, contingent obligations and commitments will occur in the ordinary course of business.

15. Taxation
No provision has been made for 2024 tax as the organisation is registered as a non-profit organisation with NPO number: 128-598. The entity is therefore exempt from income tax in terms of s 10(1)(cN) of the Income Tax Act of 1962.

16. Cash generated from operations
(Loss) / Profit before taxation
Adjustment for:
Depreciation
Profit on sale of assets
Interest received
Funds transferred to reserves
Loan impairment
Provision for bad debts
Changes in working capital:
Inventories
Trade and other receivables
Trade and other payables

18. Related parties
Relationships
Related trust
Related party balances and transactions with other related parties
Related party balances
Loan accounts - owing by related parties
SA Onderwys Ontwikkelings Trust
SA Onderwys Ontwikkelings Trust - impairment

	Aant.	2024 R	2023 R	Notes	
Inkomste					Revenue
Aansluitingsfooie		85 218	72 174		Joining fees
Lidmaatskapfooie		23 265 888	20 928 660		Membership fees
		23 351 106	21 000 834		
Advertensie en bemarkings inkomste		40 337	-		Advertising and marketing income
Slegteskulde ingevorder		3 264	-		Bad debt recovered
Projek befondsing		2 724 984	2 169 518		Project funding
FEDSAS Sentrum vir Finansies en Risiko		394 900	521 043		FEDSAS Centre for Finance and Risk
FEDSAS Sentrum vir Tegnologie		478 508	358 289		FEDSAS Centre for Technology
FEDSAS produkte		27 505	27 246		FEDSAS products
Onthaal inkomste		52 043	-		Gatherings
Regsfondsbydrae		237 502	775 715		Legal fund contribution
Lede geld		40 692	24 430		Membership fees
Moedertaal inisiatief		-	236 885		Native language initiative
Wins met verkoop van bates		11 444	2 197		Profit on disposal of assets
Verkoop van boeke		552 904	76 767		Sale of books
SGB training income		463 011	-		SGB training income
VRL opleidings inkomste		27 391	-		VRL training income
Webinaar inkomste		14 539	172 370		Webinar income
Uitgawes (sien bladsy 29)		(29 151 433)	(24 518 862)		Expenses (refer to page 29)
Operasionele surplus		(731 303)	846 433		Operating surplus
Rente ontvang	10	1 770 405	1 553 073	10	Interest received
Rente betrekking tot reserwe fondse	11	(169 659)	(72 237)	11	Interest relating to reserve funds
Fondse oorgedra aan reserwes		(327 758)	(2 287 463)		Funds transferred to reserves
		1 272 988	(806 627)		
Surplus vir die jaar		541 685	39 806		Surplus for the year

The supplementary information presented does not form part of the annual financial statements and is unaudited.
 Die aanvullende inligting wat aangebied word, vorm nie deel van die finansiële jaarstate nie en is ongeouditeer.

FINANSIËLE STATE VIR DIE JAAR GEËINDIG
31 DESEMBER 2024

FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED
31 DECEMBER 2024

GEDETAILEERDE INKOMSTETAAT

DETAILED INCOME STATEMENT

	Aant.	2024 R	2023 R	Notes	
Bedryfsuitgawes					Operating expenses
Rekenmeestersfooie		28 156	23 972		Accounting fees
Advertering		38 199	127 329		Advertising
Ouditeursvergoeding	12	31 500	32 326	12	Auditors remuneration
Slegte skuld		1 298 416	1 043 470		Bad debts
Bankkoste		24 189	66 375		Bank charges
Basiese Onderwyswet Wysigingswetsontwerp veldwerkuitgawes		140 732	51 893		Basic Education Law Amendment Bill fieldwork expenses
Boeke		53 465	7 933		Books
Sertifikaatuitgawes		20 417	16 089		Certificates expense
Klere		29 901	47 878		Clothing
Vergoedingsfonds		25 443	21 143		Compensation fund
Rekenaaruitgawes		133 383	127 644		Computer expenses
Konsultasiefooie		66 591	27 282		Consulting fees
Afleweringkoste		29 534	10 575		Delivery expenses
Waardevermindering		251 281	219 844		Depreciation
Werknemer koste		19 180 422	16 539 352		Employee costs
Omgewingsanalise-uitgawes		-	150 000		Environmental analysis expense
Boetes en boetes		-	400		Fines and penalties
Geskenke		6 257	10 988		Gifts
Waardevermindering op leningsrekening		83 672	-		Impairment on loan account
Versekering		81 677	88 001		Insurance
Huurkontrakte op bedryfshuur		39 104	24 467		Lease rentals on operating lease
Regskoste		56 710	255 379		Legal expenses
Vergaderings: Ekstern		75 275	78 728		Meetings: External
Vergaderings: Intern		12 103	2 540		Meetings: Internal
Moedertaal-inisiatiefuitgawes		-	3 913		Mother tongue initiative expenses
Nasionale Raad		123 789	119 442		National Council
Posgeld		38 502	133		Postage
Drukwerk en skryfbehoeftes		198 513	132 941		Printing and stationery
Projekbefondsing		504 731	269 518		Project funding
Aankope van boeke	13	35 433	271 080	13	Purchases of books
Verfrissings		113 987	94 904		Refreshments
Streeksuitgawes		3 250	9 788		Regional expenses
Herstel en onderhoud		10 989	39 912		Repairs and maintenance
Tantieme		86 126	10 864		Royalties
Seminaaruitgawes		125 445	67 984		Seminar expenses
Personeelbyeenkomste		743 123	603 854		Staff summits
Studio-uitgawes		224 688	229 292		Studio expenses
Subskripsies		156 451	135 174		Subscriptions
Subsidie		31 546	-		Subsidy
Telefoon en faks	14	631 345	558 289	14	Telephone and fax
Opleiding: Ekstern		315 325	1 932		Training: External
Opleiding: Intern		350	8 602		Training: Internal
Plaaslike reis		2 089 678	1 903 469		Travel - local
Trust vir Afrikaanse Onderwys-projekuitgawes		1 603 420	748 746		Trust vir Afrikaanse Onderwys project expense
Webinar-administrasie		40 466	45 493		Webinar administration
Webwerf-koste		367 849	289 924		Website cost
		<u>29 151 433</u>	<u>24 518 862</u>		

The supplementary information presented does not form part of the annual financial statements and is unaudited
Die aanvullende inligting wat aangebied word, vorm nie deel van die finansiële jaarstate nie en is ongeouditeer.